

ваздухоплова који нису опремљени радио-везом, ултралаких ваздухоплова и сличних, за маневрисање на земљи и паркирање, искључујући поступке за летење.

****** AD 3.20 Поступци за смањење буке (Noise abatement procedures)**

Детаљан опис поступака за смањење буке на хелидрому.

****** AD 3.21 Поступци за летење (Flight procedures)**

Детаљан опис услова и поступака за летење, укључујући радарске и ADS-B поступке, успостављених на основу организације ваздушног простора на хелидрому. Ако су успостављени, детаљни опис поступака при смањеној видљивости на хелидрому, укључујући:

1. површине зоне приземљења и узлета (TLOF) и придружену опрему намијењену у поступцима при смањеној видљивости/**touchdown and lift-off (TLOF) area(s) and associated equipment authorized for use under low visibility procedures**;
2. дефинисане метеоролошке услове под којима се може или под којима се прекида употреба поступака при смањеној видљивости/**defined meteorological conditions under which initiation, use and termination of low visibility procedures would be made**;
3. опис ознака и свјетлосних ознака које се користе у поступцима при смањеној видљивости/**description of ground/lighting for use under low visibility procedures**;
4. примједбе/**remarks**.

****** AD 3.22 Додатне информације (Additional information)**

Додатне информације о хелидрому, као што су индикације о концентрацији птица на хелидрому, заједно са индикацијом о значајним дневним кретањима између одморишта и зона храњења, у мјери у којој је то изводиво.

****** AD 3.23 Карте које се односе на хелидром (Charts related to a heliport)**

Карте се укључују по следећем редослиједу:

1. ICAO карта аеродрома/хелидрома/**Aerodrome/Heliport Chart - ICAO**;
2. ICAO карта подручја/**Area Chart - ICAO (departure and transit routes)**;
3. ICAO карта стандардног инструменталног одласка/**Standard Departure Chart - Instrument - ICAO**;
4. ICAO карта подручја (долазне и одлазне руте)/**Area Chart - ICAO (arrival and transit routes)**;
5. ICAO карта стандардног инструменталног доласка/**Standard Arrival Chart - Instrument - ICAO**;
6. ICAO карта минималних радарских апсолутних висина/**ATS Surveillance Minimum Altitude Chart - ICAO**;
7. ICAO карта инструменталног прилаза (за сваки тип поступка)/**Instrument Approach Chart - ICAO (for each procedure type)**;
8. ICAO карта визуелног прилажења/**Visual Approach Chart - ICAO**;
9. концентрација птица у близини хелидрома/**bird concentration in the vicinity of heliport**.

Ако се нека карта не израђује, изјава о томе треба да буде дата у GEN 3.2 - Ваздухопловне карте.

Na osnovu člana 16. i 61. stav (1) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09) i člana 14. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O ZBORNIKU ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

(Predmet)

Ovim pravilnikom se utvrđuju osnovni elementi Zbornika zrakoplovnih informacija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: "AIP"), kao što su: kompozicija/forma AIP-a, jezik, dizajn, kao i sadržaj AIP-a.

Član 2.

(Odgovornosti pružatelja usluga zrakoplovnog informiranja)

- (1) U skladu sa članom 4. stav (6) Pravilnika o uslugama zrakoplovnog informiranja u Bosni i Hercegovini, pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja Bosne i Hercegovine je odgovoran za publikovanje AIP-a.
- (2) Postupcima utvrđenim operativnim priručnikom, pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja u Bosni i Hercegovini će osigurati publikovanje AIP-a, kao i izmjene i dopune navedenog dokumenta. Zrakoplovne informacije, koje su sastavni dio AIP-a, publikovaće se u skladu sa odgovarajućim razdobljima primjene, u zavisnosti od njihovog operativnog značaja.

Član 3.

(Pojmovi i skraćenice)

- (1) Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:
 - a) **Aerodrom** (Aerodrome): Unaprijed definirano područje na kopnu ili vodi (uključujući sve objekte, instalacije i opremu) namijenjeno za slijetanje, polijetanje i kretanje zrakoplova u bilo kojem dijelu ili cjelini;
 - b) **Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation): Nadležna zrakoplovna vlast Bosne i Hercegovine;
 - c) **Dodaci na AIP** (AIP Supplement): Privremene izmjene informacija u AIP-u, koje se objavljuju na posebnim/izdvojenim stranicama;
 - d) **Geoid** (Geoid): Površina jednakih potencijala (ekvipotencijalna površina) u polju Zemljine gravitacije, koja se poklapa sa neuznemirenim srednjim nivoom mora, kontinuirano proizvedenim kroz kontinente. Oblik geoida je nepravilan zbog lokalnih gravitacionih poremećaja (plima, salinitet, strujanja, i sl.) i smjer gravitacije je upravan/normalan na geoid u svakoj tački;
 - e) **Integrirani paket zrakoplovnih informacija** (Integrated Aeronautical Information Package): Paket koji se sastoji od sljedećih elemenata:
 1. Zbornik zrakoplovnih informacija, uključujući amandmane na AIP,
 2. Dodatke na AIP,
 3. Hitnih zrakoplovnih obavještenja - NOTAM i Pretpoletnih informativnih biltena (PIB),
 4. Zrakoplovnih informativnih cirkulara (AIC), i
 5. Kontrolnih listi i listi važećih NOTAM-a;
 - f) **Integritet zrakoplovnih podataka** (Integrity (aeronautical data)): Stepen pouzdanosti da

- zrakoplovni podaci i njihove vrijednosti nisu bili izgubljeni ili promijenjeni od vremena nastanka ili ovlaštene izmjene;
- g) **Izmjene AIP-a** (AIP Ammendmet): Trajne izmjene informacija sadržanih u AIP-u;
- h) **Kontrolirana zona** (Control zone): Kontrolirani zračni prostor koji se prostire od zemlje do određenog nivoa u visinu;
- i) **Kontrolirana oblast** (Control area): Kontrolirani zračni prostor koji se prostire iznad utvrđene granice iznad zemlje;
- j) **Ograničena zona** (Restricted area): Dio zračnog prostora u kome se na određeno vrijeme letenje zrakoplova ograničava i odvija prema unaprijed određenim uvjetima;
- k) **Opasna zona** (Danger area): Dio zračnog prostora utvrđenih dimenzija unutar kojeg, u određenim periodima, mogu postojati aktivnosti opasne po letenje zrakoplova;
- l) **Poletno-sletna staza** (Runway): Definirana pravougaona površina na aerodromu na kopnu namijenjena za slijetanje i polijetanje zrakoplova;
- m) **Prepreka** (Obstacle): Označava sve fiksne (privremene ili stalne) i pokretne objekte ili njihove dijelove, koji:
1. su smješteni na površini namijenjenoj za kretanje zrakoplova po tlu; ili
 2. nadvišavaju definirane površine namijenjene za zaštitu zrakoplova u letu; ili
 3. se nalaze izvan tih definiranih površina i ocijenjeni su kao opasni za zračnu plovību.
- n) **Prepoletni informativni bilten** (Pre-flight information bulletin): Prikaz aktuelnih NOTAM informacija od operativnog značaja, pripremljen neposredno prije izvršenja leta;
- o) **Prijelazna apsolutna visina** (Transition Altitude): Apsolutna visina na kojoj ili ispod koje se vertikalna pozicija zrakoplova izražava kao apsolutna visina;
- p) **Pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja**: Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (BHANSA) ili druga organizacija koja posjeduje važeći certifikat za pružanje usluga zrakoplovnog informiranja, a imenovana je od strane nadležne zrakoplovne vlasti;
- r) **Reguliranje i kontrola zrakoplovnih informacija** (AIRAC): Sistem sa svrhom pravovremenog najavljanja okolnosti koje zahtijevaju značajne izmjene u operativnoj praksi, zasnovan na zajedničkim, unaprijed određenim datumima stupanja na snagu;
- s) **Tačnost** (Accuracy): Stepen podudaranja između predviđene ili izmjerene vrijednosti i stvarne vrijednosti;
- t) **Zrakoplovni podaci** (Aeronautical data): Predstavljaju formaliziran prikaz zrakoplovnih činjenica, koncepata ili uputstava, podesan za komunikaciju, interpretaciju, tumačenje ili obradu;
- u) **Zrakoplovne informacije** (Aeronautical information): Informacije koje proizilaze iz prikupljanja, analize i formatiranja zrakoplovnih podataka;
- z) **Zrakoplovni informativni cirkular** (Aeronautical Information Circular): Obavještenje koje sadrži informacije koje se ne mogu objaviti putem NOTAM-a ili AIP-a, koje se odnose na sigurnost letenja, zračnu plovību, tehnički, administrativni ili zakonodavni sadržaj;
- aa) **Zrakoplov** (Aircraft): Svaka mašina koja se održava u atmosferi zbog reakcije zraka, osim reakcije zraka u odnosu na zemljišnu površinu;
- bb) **Zbornik zrakoplovnih informacija** (Aeronautical Information Publication): Zbornik koji objavljuje država ili se objavljuje u ime države i sadrži zrakoplovne informacije trajnog karaktera značajne za zračnu plovību;
- cc) **Zabranjena zona** (Prohibited area): Zračni prostor određenih dimenzija iznad zemlje ili teritorijalnih voda neke države u kojem je letenje zrakoplova zabranjeno.
- (2) Skraćenice upotrijebljene u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:
- a) **AIC** (Aeronautical Information Circular) - Zrakoplovni informativni cirkular;
- b) **AIP** (Aeronautical Information Publication) - Zbornik zrakoplovnih informacija;
- c) **AIRAC** (Aeronautical Information Regulation and Control) - Reguliranje i kontrola zrakoplovnih informacija;
- d) **AMDT** (Amendment (AIP Amendment) - Amandman na AIP;
- e) **ATFM** (Air Traffic Flow Management) - Upravljanje protokom zračnog prometa;
- f) **ATS** (Air Traffic Services) - Usluge kontrole zračnog prometa u zračnoj plovidbi;
- g) **AIP SUP** (AIP Supplement) - Dodaci na AIP;
- h) **BHDCA** (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation) - Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine;
- i) **CPDLC** (Controller - pilot data link communication) - Komunikacija prijenosom podataka kontrolor-pilot;
- j) **H24** (Continuous day and night service) - Danonoćna služba;
- k) **FIS** (Flight Information Service) - Služba informiranja u letu;
- l) **IAIP** (Integrated Aeronautical Information Package) - Integrirani paket zrakoplovnih informacija;
- m) **ICAO** (International Civil Aviation Organisation) - Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo;
- n) **ILS** (Instrument Landing System) - Sistem za instrumentalno slijetanje;
- o) **IFR** (Instrument Flight Rules) - Pravila instrumentalnog letenja;
- p) **GEN** (General) - Opšte;
- r) **MSL** (Mean Sea Level) - Srednji nivo mora;
- s) **NIL** (None or I have nothing to send to you) - Ništa ili nemam šta da vam pošaljem;
- t) **NOF** (International NOTAM Office) - Međunarodni NOTAM ured;
- u) **NAVAID** (Navigation Aid) - Navigacijska sredstva;
- v) **NSA** (National Supervisory Authority) - Državna nadzorna vlast/Nacionalno nadzorno tijelo;
- z) **PBC** (Performance-based communication) - Komunikacija zasnovana na performansama;
- aa) **PBN** (Performance-based navigation) - Navigacija zasnovana na mogućnosti zrakoplova;
- bb) **PIB** (Pre-flight Information Bulletin) - Prepoletni informativni bilten;
- cc) **R** (Restricted Area) - Ograničena zona;
- dd) **RNAV** (Area Navigation) - Prostorna navigacija;
- ee) **RNP** (Required navigation performance) - Zahtijevane navigacijske performanse;

- ff) **RWY** (Runway) - Poletno-sletna staza;
- gg) **SARPs** (Standard and Recommended Practices) - Standardi i preporučena praksa (ICAO);
- hh) **SATVOICE** (Voice satellite communication) - Govorna satelitska komunikacija;
- ii) **SID** (Standard Instrument Departure) - Standardni instrumentalni odlazak;
- jj) **SSR** (Secondary Surveillance Radar) - Sekundarni nadzorni radar;
- kk) **STAR** (Standard Instrument Arrival) - Standardni instrumentalni dolazak;
- ll) **TLOF** (Touchdown and Lift-off Area) - Zona prizemljenja i uzleta;
- mm) **TMA** (Terminal Control Area) - Završna kontrolirana oblast;
- nn) **WGS-84** (World Geodetic System 1984) - Svjetski geodetski sistem;
- oo) **UTC** (Coordinated Universal Time) - Univerzalno koordinirano vrijeme.

Član 4.

(Sadržaj Zbornika zrakoplovnih informacija (AIP))

- (1) AIP sadrži tri dijela, podijeljena na sekcije i podsekcije, koje su standardno obilježene radi standardiziranog elektronskog skladištenja i pronalaženja.
- (2) AIP se objavljuje na latiničnom pismu, a sadržaj dijelova, sekcija i podsekcija AIP je prikazan u Prilogu I ovog pravilnika.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, ako se ukaže potreba da se olakša operativna upotreba u letu, format i uređenje AIP-a mogu da budu drugačiji, pod uvjetom da se unese odgovarajuća tabela sadržaja.
- (4) Ako je potrebno, karte, mape ili dijagrami se koriste kao dodatak ili zamjena za tekstualne ili tabelarne podatke u AIP-u.

Član 5.

(Dijelovi Zbornika zrakoplovnih informacija)

- (1) Prvi dio AIP-a (Opšte odredbe - GEN) sadrži:
 - a) podatke o ustanovama, odnosno organizacijama koje su odgovorne za opremu, usluge i postupke navedene u AIP-u;
 - b) opšte uvjete pod kojima su usluge ili oprema dostupne za upotrebu u međunarodnom civilnom zrakoplovstvu;
 - c) listu značajnih odstupanja domaćih propisa i prakse od ICAO standarda, preporučene prakse i postupaka, u formatu koji omogućava da korisnik lako razlikuje zahtjeve iz domaće regulative, kao i ICAO zahtjeve;
 - d) način djelovanja, kada ICAO standardi, preporučena praksa i postupci predviđaju mogućnost izbora između više pravaca djelovanja.
- (2) Drugi dio AIP-a (Zračni prostor - ENR) sadrži opšta pravila i postupke koji se primjenjuju u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine, opis i podjelu zračnog prostora, podatke o ATS rutama, podatke o radio-navigacijskim uređajima i sistemima i podatke o aktivnostima koje mogu da utiču na sigurnost zračne plovidbe.
- (3) Treći dio AIP-a (Aerodromi/Helidromi (AD)) sadrži sljedeće zrakoplovne karte, ako su dostupne za određeni međunarodni aerodrom, odnosno helidrom:
 - a) Aerodromska/Helidromska karta - ICAO/Aerodrome/Heliport Chart - ICAO;
 - b) Karta aerodromske površine za kretanje - ICAO/Aerodrome Ground Movement Chart - ICAO;
 - c) Karta prepreka aerodroma tip A - ICAO/Aerodrome Obstacle Chart - ICAO Type A;

- d) Aerodromska karta terena i prepreka ICAO (elektronska)/Aerodrome Terrain and Obstacle Chart – ICAO (Electronic);
- e) Karta parkiranja/pristanjanja zrakoplova - ICAO/Aircraft Parking/Docking Chart - ICAO;
- f) Karta područja - ICAO/Area Chart - ICAO;
- g) Karta minimalnih radarskih apsolutnih visina - ICAO/ATC Surveillance Minimum Altitude Chart - ICAO;
- h) Karta za instrumentalno prilaženje - ICAO/Instrument Approach Chart - ICAO;
- i) Karta terena za precizno prilaženje - ICAO/Precision Approach Terrain Chart - ICAO;
- j) Karta standardnih instrumentalnih dolazaka (STAR) - ICAO/Standard Arrival Chart - Instrument (STAR) - ICAO;
- k) Karta standardnih instrumentalnih odlazaka (SID) - ICAO/Standard Departure Chart - Instrument (SID) - ICAO;
- l) Karta za vizuelno prilaženje/Visual Approach Chart - ICAO;

Član 6.

(Opšte odredbe - AIP)

- (1) AIP je zasebna publikacija koja mora da ima tabelu sadržaja.
- (2) Prilikom izrade AIP-a izbjegava se ponavljanje ili dupliranje informacija koje su već sadržane u njemu ili u drugim izvorima.
- (3) Ako se objavljuje zajednički AIP sa drugom državom, to se jasno naznačava na naslovnoj strani i u tabeli sadržaja AIP-a.
- (4) Svaka strana/karta AIP-a označava se datumom koji se sastoji od dana, mjeseca (po imenu) i godine i koji predstavlja datum objavljivanja ili datum kada informacija stupa na snagu.
- (5) Kako bi se postigla ažuriranost, u odgovarajućim vremenskim intervalima objavljuje se kontrolna lista koja sadrži broj strane ili datum svake strane/karte u AIP-u, kao i datum kontrolne liste.
- (6) AIP sadrži informacije koje jasno ukazuju na:
 - a) identitet AIP-a;
 - b) teritoriju koju on obuhvata i način na koji je podijeljen;
 - c) naziv države i organizaciju, odnosno ustanovu koja ga izrađuje;
 - d) broj strane, odnosno naslov karte;
 - e) stepen pouzdanosti ako je informacija nepouzdana;
- (7) Veličina stranica AIP-a iznosi najviše 210x297 mm, s tim što mogu da se koriste veći formati pod uvjetom da su presavijeni na istu veličinu.
- (8) Sve izmjene AIP-a ili nove informacije na ponovo objavljenoj strani se označavaju uočljivim simbolom ili oznakom.
- (9) Izmjene u AIP-u, koje imaju operativni značaj, objavljuju se u skladu sa AIRAC postupcima i jasno se označavaju skraćenicom AIRAC.
- (10) Intervali za izmjenu AIP-a se raspoređuju tako da informacije u njemu budu ažurne i objavljuju se u prvom dijelu (GEN), pri čemu se ručne izmjene izbjegavaju uvijek kada je to moguće.

Član 7.

(Specifikacije za amandmane na AIP (AIP AMDT))

- (1) Izmjene u AIP-u, koje su trajnog karaktera, objavljuju se kao amandmani na AIP.
- (2) Svakom amandmanu se dodjeljuje serijski broj, pri čemu ti brojevi moraju da budu uzastopni.

- (3) Na svakoj strani amandmana na AIP, uključujući naslovnu, prikazuje se datum objavljivanja, a na svakoj stranici AIRAC amandmana na AIP, uključujući naslovnu, prikazuje se datum stupanja na snagu, kao i tačno vrijeme početka važenja informacija, ako to vrijeme nije 0000 UTC.
- (4) Amandman na AIP sadrži reference na serijske brojeve elemenata Integriranog paketa zrakoplovnih informacija (IAIP), čiji sadržaj je uključen u amandman.
- (5) Na naslovnoj strani amandmana na AIP nalazi se kratak sadržaj informacija na koje se odnose amandmani.
- (6) Ako se amandman na AIP ne objavi u ustanovljenom vremenskom intervalu, objavljuje se obavještenje sa skraćenicom NIL, koje se distribuira posredstvom mjesečne liste važećih NOTAM-a u obliku slobodnog teksta.

Član 8.

(Specifikacije za dodatke na AIP)

- (1) Privremene dugoročne izmjene zrakoplovnih informacija (tri mjeseca ili duže) i kratkoročne informacije, koje sadrže obiman tekst i/ili grafičke prikaze, objavljuju se kao dodaci na AIP.
- (2) Svakom dodatku na AIP se dodjeljuje serijski broj, pri čemu ti brojevi moraju da budu uzastopni i da se zasnivaju na kalendarskoj godini.
- (3) Strane dodataka na AIP se drže u AIP-u sve dok je njihov sadržaj ili dio sadržaja važeći.
- (4) Ukoliko se pojavi greška u dodatku na AIP ili ako se promijeni period važenja dodatka na AIP, novi dodatak na AIP se objavljuje kao zamjena.
- (5) Ukoliko postoje vremenska ograničenja u distribuciji dodataka na AIP, primjenjuju se zahtjevi koji se odnose na NOTAM.
- (6) Ukoliko se dodatak na AIP dostavlja kao zamjena za informacije sadržane u NOTAM-u, mora uključivati serijski broj predmetnog NOTAM-a.
- (7) Kontrolna lista važećih dodataka na AIP se objavljuje u intervalima koji nisu duži od jednog mjeseca, putem mjesečne liste važećih NOTAMA-a u obliku slobodnog teksta.
- (8) Dodaci na AIP se objavljuju na stranama upadljive boje, po mogućnosti žute, i čuvaju se kao prva stavka u AIP-u.

Član 9.

(Distribucija)

AIP, amandmani na AIP i dodaci na AIP biće dostupni korisnicima na najbrži mogući način.

Član 10.

(Elektronski AIP (eAIP))

- (1) AIP, amandmani na AIP, dodaci na AIP i AIC mogu se objavljivati u formatu koji omogućava prikazivanje na ekranu računara, ispis na papiru i digitalnu razmjenu podataka i naziva se "Elektronski AIP (eAIP)".
- (2) Sadržaj informacija u eAIP-u i struktura poglavlja, sekcija i podsekcija moraju da prate sadržaj i strukturu AIP-a u štampanom obliku i da sadrže datoteke koje omogućavaju štampanje AIP-a na papiru.
- (3) Elektronski AIP se stavlja na raspolaganje korisnicima u mediju za fizičku distribuciju (CD, DVD i sl.) i/ili online putem interneta.

Član 11.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o Zborniku zrakoplovnih informacija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 07/14 od 28.01.2014.)

Član 12.

(Stupanje na snagu)

Pravilnik stupa na snagu osmi dan od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-497-1/17

04. jula 2017. godine

Banja Luka

Generalni direktor

Đorđe Ratkovića, s. r.

PRILOG I – SADRŽAJ ZBORNIKA ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA DIO 1 – OPŠTE (GEN)

Dio 1 AIP-a sadrži predgovor, pregled amandmana na AIP, pregled dodataka na AIP, kontrolnu listu AIP stranica i spisak ručnih ispravki AIP-a, a u odgovarajućim sekcijama Dijelova 2 i 3 AIP-a se unosi napomena "nije primjenljivo".

GEN 0.1 Predgovor (Preface)

Kratak opis Zbornika zrakoplovnih informacija (AIP), uključujući i:

1. naziv nadležnog izdavača/**name of the publishing authority**;
2. primijenjeni ICAO dokumenti/**applicable ICAO documents**;
3. formu objavljivanja AIP-a (npr. štampana, elektronska ili putem interneta)/**publication media (i.e. printed, online or electronic media)**;
4. strukturu AIP-a i uspostavljene intervale publikovanja redovnih amandmana/**the AIP structure and established regular amendment interval**;
5. autorska prava, ako je primjenljivo, i/ **copyright policy, if applicable; and**
6. službu za kontakt u slučaju uočenih grešaka ili propusta u AIP-u/**service to contact in case of detected AIP errors or omissions**.

GEN 0.2 Pregled amandmana na AIP (Record of AIP Amendments)

Pregled amandmana na AIP i AIRAC amandmana (objavljenih u skladu sa sistemom AIRAC) sadrži:

1. broj amandmana/**amendment number**;
2. datum objavljivanja/**publication date**;
3. datum unošenja/ulaganja (za AIRAC amandmane na AIP datum stupanja na snagu)/**date inserted (for the AIRAC AIP Amendments, effective date)**; i
4. inicijale osobe koja je unijela amandman/ **initials of officer who inserted the amendment**.

GEN 0.3 Pregled dodataka na AIP (Record of AIP Supplements)

Pregled objavljenih dodataka na AIP sadrži:

1. broj dodatka/**supplement number**;
2. naziv dodatka/**supplement subject**;
3. AIP sekciju na koju se odnosi/**AIP section(s) affected**;
4. period važenja/**period of validity**; i
5. kada je i kako poništen/**cancellation record**.

GEN 0.4 Kontrolna lista AIP stranica (Checklists of AIP Pages)

Kontrolna lista AIP stranica sadrži:

1. broj stranice/naziv karte/**page number/chart title**, i
2. datum objavljivanja ili stupanja na snagu (dan, mjesec po nazivu i godina) zrakoplovne informacije/**publication or effective date (day, month by name and year) of the aeronautical information**.

GEN 0.5 Spisak ručnih ispravki AIP-a (List of Hand Amendments to the AIP)

Lista aktuelnih ručnih ispravki AIP-a sadrži:

1. stranica/e AIP-a na koje se odnosi/**AIP page(s) affected**,
2. tekst ispravke/ **amendment text**; i
3. broj amandmana na AIP kojim je ispravka uvedena/**AIP Amendment number by which a hand amendment was introduced**).

GEN 0.6 Sadržaj prvog dijela (Table of Contents to Part 1)

Lista sekcija i podsekcija sadržanih u prvom dijelu – Opšte (GEN).

Napomena: Podsekcije mogu biti navedene po abecednom redu.

GEN 1. DOMAĆI PROPISI I ZAHTJEVI (National Regulations and Requirements)**GEN 1.1 Nadležni organi (Designated Authorities)**

Adrese nadležnih organa, koji obavljaju poslove od značaja za međunarodni zračni promet (organi nadležni za civilno zrakoplovstvo, meteorologiju, carinu, imigraciju, zdravstvo, rutne i aerodromske/helidromske naknade, poljoprivredni karantin i istraživanje udesa zrakoplova), za svaki organ sadrže:

1. nadležni organ/**designated authority**;
2. naziv nadležnog organa/**name of the authority**;
3. poštansku adresu/**postal address**;
4. telefon/**telephone number**;
5. telefaks/**telefax number**;
6. elektronsku poštu/**e-mail address**;
7. AFS adresu/**aeronautical fixed service (AFS) address**, i
8. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**.

GEN 1.2 Dolazak, tranzit i odlazak zrakoplova (Entry, transit and departure of aircraft)

Propisi i zahtjevi za najavljivanje i podnošenje zahtjeva za dozvolu za dolazak, tranzit i odlazak zrakoplova na međunarodnim letovima.

GEN 1.3 Dolazak, tranzit i odlazak putnika i posade (Entry, transit and departure of passenger and crew)

Propisi (uključujući carinu, imigraciju, karantin i zahtjeve za prethodno odobravanje i zahtjeve za dozvole) koji se tiču dolaska, tranzita i odlaska neimigrantskih putnika i članova posade.

GEN 1.4 Uvoz, tranzit i izvoz robe (Entry, transit and departure of cargo)

Propisi (uključujući carinu, najavljivanje i podnošenja zahtjeva za dozvole koje se tiču dolazaka, tranzita i odlaska robe).

Napomena: Odredbe u vezi sa olakšicama za polijetanje u cilju traganja, spašavanja, sprovođenje istrage, popravku u vezi sa nestalim ili oštećenim zrakoplovom se detaljnije navode u sekciji GEN 3.6 Traganje i spašavanje.

GEN 1.5 Instrumenti, oprema, isprave i knjige zrakoplova (Aircraft instruments, equipment and flight documents)

Kratak opis instrumenata zrakoplova, opreme i dokumenata u vezi sa letom, uključujući:

1. instrumente, opremu (uključujući opremu u zrakoplovu za komunikaciju, navigaciju i pozicioniranje) i dokumente u vezi sa letom koji moraju da se nalaze u zrakoplovu, uključujući bilo kakve specijalne zahtjeve pored onih navedenih u ICAO Aneksu 6, Dio 1, poglavlja 6 i 7 (**ICAO Annex 6, Operation of Aircraft, Part I International**

Commercial Air Transport - Aeroplanes, Chapter 6 and 7).

2. predajnik za određivanje mjesta nesreće (**ELT - Emergency locator transmitter**), signalnu opremu i opremu za spašavanje, kao što je navedeno u ICAO Aneksu 6, Dio 1, 6.6 i Dio 2, 6.4, ako je tako određeno na regionalnim sastancima u oblastima zračne plovidbe za letove iznad određenog prostora.

GEN 1.6 Zbirka domaćih propisa i međunarodnih sporazuma/konvencija (Summary of national regulations and international agreements/conventions)

Lista naziva i referenci i, prema potrebi, sažetaka domaćih propisa koji imaju uticaja na zračnu plovidbu, zajedno sa listom međunarodnih sporazuma/konvencija ratificiranih od strane države.

GEN 1.7 Odstupanja od ICAO standarda, preporučene prakse i postupaka (Differences from ICAO standards, recommended practices and procedures)

Lista značajnih odstupanja domaćih propisa i prakse od relevantnih ICAO odredbi uključujući:

1. zahvaćene odredbe (aneks i broj izdanja, paragraf)/**provision affected (Annex and edition number, paragraph)**, i
2. odstupanja navedena punim tekstom/**difference in full text**.

Sva bitna odstupanja moraju biti navedena u ovoj podsekciji. Svi ICAO aneksi moraju biti navedeni po brojevima, čak i kada nema odstupanja u odnosu na aneks. U tom slučaju se pružaju NIL obavještenja. Odstupanja u odnosu na regionalne dopunske postupke (SUPPS) moraju da se navedu neposredno poslije aneksa na koji se dodatni postupci odnose.

GEN 2. TABELE I KODOVI (Tables and Codes)**GEN 2.1 Mjerni sistemi, oznake zrakoplova, praznici (Measuring System, Aircraft Markings, Holidays)****GEN 2.1.1 Mjerne jedinica (Units of Measurement)**

Opis mjernih jedinica koje se koriste, uključujući i tabele mjernih jedinica.

GEN 2.1.2 Vremenski referentni sistem (Temporal Reference System)

Opis vremenskog referentnog sistema (kalendara i vremenskog sistema) u upotrebi, zajedno sa informacijom da li se koristi "ljetnje računanje vremena" i kako je vremenski referentni sistem predstavljen kroz AIP.

GEN 2.1.3 Horizontalni referentni sistem (Horizontal reference system)

Kratak opis horizontalnog (geodetskog) referentnog sistema koji se koristi, uključujući:

1. naziv/oznaku referentnog sistema/**name/designation of the reference system**;
2. identifikaciju i parametre projekcije/**identification and parameters of the projection**;
3. identifikaciju elipsoida u upotrebi/**identification of the ellipsoid used**;
4. identifikaciju referentnog datuma/**identification of the datum used**;
5. područje/a primjene/**area(s) of application**; i
6. objašnjenje, ako je prikladno, o korištenju zvjezdice kada se koristi da se obilježe one koordinate koje ne zadovoljavaju zahtjeve za tačnost navedene u ICAO aneksima 11 i 14/**an explanation, if applicable, of the asterisk used to identify those coordinates that not meet Annex 11 and 14 accuracy requirements**;

GEN 2.1.4 Visinski referentni sistem (Vertical reference system)

Kratak opis visinskog referentnog sistema koji se koristi, uključujući:

1. naziv/oznaku referentnog sistema/**name/designation of the reference system**;
2. opis modela geoida koji se koristi, uključujući zahtijevane parametre za transformaciju visine između korištenog modela i EGM-96/**description of the geoid model used including the parameters required for height transformation between the model used and EGM-96**; i
3. objašnjenje, ako je prikladno, o korištenju zvjezdice koja se koristi da se obilježe one nadmorske visine/undulacije geoida koje ne zadovoljavaju zahtjeve za tačnost navedene u ICAO Aneksu 14/**an explanation, if applicable, of the asterisk used to identify those elevations/geoid undulations that do not meet Annex 14 accuracy requirements**.

GEN 2.1.5 Oznake državne pripadnosti i oznake registracije zrakoplova (Aircraft nationality and registration marks)

Informacije o oznakama državne pripadnosti i oznakama registracije zrakoplova koje su usvojene u državi.

GEN 2.1.6 Državni praznici (Public Holiday)

Lista državnih praznika sa uticajem na usluge.

GEN 2.2 Skraćenice koje se koriste u AIS publikacijama (Abbreviations used in AIS publications)

Popis abecednim redom poredanih skraćenica i njihova značenja, koje se koriste u AIP-u i u distribuciji zrakoplovnih podataka i informacija, sa odgovarajućom oznakom za domaće skraćenice koje se razlikuju od onih koje su sadržane u ICAO dokumentu br. 8400 (PANS-ABC, Doc 8400).

Napomena: Može biti dodata i lista definicija/tječnik izraza alfabetski poredanih.

GEN 2.3 Kartografski simboli (Chart symbols)

Popis kartografskih simbola složenih prema seriji karata na koju se simboli odnose.

GEN 2.4 Lokacijski indikatori (Location indicators)

Popis abecednim redom lokacijskih indikatora koji su dodijeljeni lokacijama fiksnih zrakoplovnih stanica u svrhu kodiranja i dekodiranja. Lokacije koje nisu povezane AFS vezama moraju biti posebno označene.

GEN 2.5 Spisak radio-navigacijskih uređaja (List of radio navigation aids)

Spisak radio-navigacijskih uređaja abecednim redom, sadrži i:

1. identifikaciju/**identifier**;
2. naziv stanice/**name of the station**;
3. tip uređaja/sredstava/**type of facility/aid**;
4. indikaciju da li uređaj služi kao rutni uređaj (E), aerodromski uređaj (A) ili oboje (AE)/**indication whether aid serves en-route (E), aerodrome (A) or dual (AE) purposes**.

GEN 2.6 Pretvaranje mjernih jedinica (Conversion tables)

Tabele ili formule za pretvaranje:

1. nautičkih milja u kilometre i obrnuto/**nautical miles and kilometres and vice versa**;
2. stopa u metre i obrnuto/**feet and metres and vice versa**;

3. decimalnih ugaonih minuta u ugaone sekunde i obrnuto/**decimal minutes of arc and seconds of arc and vice versa**; i
4. drugih mjernih jedinica, ako je primjenljivo/**other conversion tables, as appropriate**.

GEN 2.7 Izlazak i zalazak sunca (Sunrise/sunset tables)

Informacije o vremenu izlaska i zalaska sunca, uključujući kratak opis kriterija koji se koriste da se odrede vremena i formule ili tablice odakle ta vremena mogu da se izračunavaju za bilo koju lokaciju, zajedno sa abecednom listom lokacija za koje su data vremena, sa referencom na stranicu na kojoj su date tablice izlaska i zalaska sunca za određenu stanicu/lokaciju, uključujući:

1. naziv stanice/**station name**;
2. ICAO lokacijski indikator/**ICAO location indicator**;
3. geografske koordinate u stepenima i minutama/**geographical coordinates in degrees and minutes**;
4. datume za koje su navedena vremena/**date(s) for which times are given**;
5. vrijeme početka jutarnjeg građanskog sumraka/**time for beginning of morning civil twilight**;
6. vrijeme izlaska sunca/**time for sunrise**;
7. vrijeme zalaska sunca/**time for sunset**; i
8. vrijeme završetka večernjeg građanskog sumraka/**time for the end of evening civil twilight**.

GEN 3. USLUGE (Services)**GEN 3.1 Usluge zrakoplovnog informiranja (Aeronautical Information Services)****GEN 3.1.1 Nadležna služba (Responsible service)**

Opis usluga zrakoplovnog informiranja koje se pružaju i njihove glavne komponente, uključujući:

1. naziv službe/jedinice/**service/unit name**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telex number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**;
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**;
8. navođenje ICAO dokumenata na kojima se zasnivaju usluge i referencu na mjesto u AIP-u gdje su objavljena odstupanja, ako postoje/**a statement concerning the ICAO documents on which the service is based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed**; i
9. naznaku ako se usluge ne pružaju 24 sata/**an indication if service is not H24**;

GEN 3.1.2 Oblast nadležnosti (Area of responsibility)

Oblast nadležnosti službe zrakoplovnog informiranja.

GEN 3.1.3 Zrakoplovne publikacije (Aeronautical publications)

Opis elemenata Integriranog paketa zrakoplovnih informacija, uključujući i:

1. AIP i njegove amandmane/**AIP and related amendment service**;
2. dodatke na AIP/**AIP Supplement**;
3. zrakoplovne informativne cirkulare/**AIC**;
4. NOTAM i prepoletne informativne biltene (PIB)/**NOTAM and pre-flight information bulletins (PIB)**;
5. kontrolne liste i liste važećih NOTAM-a/**checklists and lists of valid NOTAM**;
6. kako se mogu pribaviti/**how they may be obtained**.

Kada se cijene publikacija objavljuju putem AIC-a, to mora da bude navedeno u ovoj sekciji AIP-a.

GEN 3.1.4 AIRAC sistem (AIRAC system)

Kratak opis AIRAC sistema koji se koristi, uključujući listu tekućih AIRAC datuma i onih u sljedeće dvije godine.

GEN 3.1.5 Prepoletno informiranje na aerodromima/helidromima (Pre-flight information service at aerodromes/helidromes)

Lista aerodroma/helidroma na kojima je dostupno prepoletno informiranje, uključujući i relevantne:

1. elemente Integriranog paketa zrakoplovnih informacija/**elements of the Integrated Aeronautical Information Packages held**;
2. mape i karte koje postoje/**maps and charts held**; i
3. područja koja su pokrivena navedenim podacima/**general area of coverage of such data**.

GEN 3.1.6 Podaci o terenu i preprekama u elektronskom obliku (Electronic terrain and obstacle data)

Detalji o tome kako se mogu pribaviti podaci o terenu i preprekama u elektronskom obliku:

1. ime i prezime odgovorne osobe, službe ili organizacije/**name of the individual, service or organization responsible**;
2. poštanska adresa i elektronska adresa odgovorne osobe, službe ili organizacije/**street address and e-mail address of the individual, service or organization responsible**;
3. broj telefaksa odgovorne osobe, službe ili organizacije/**telefax number of the individual, service or organization responsible**;
4. kontakt telefon odgovorne osobe, službe ili organizacije/**contact telephone number of the individual, service or organization responsible**;
5. radno vrijeme pružanja usluge (vremensko razdoblje, uključujući vremensku zonu kada se može ostvariti kontakt)/**hours of service (time period including time zone when contact can be made)**;
6. on-line informacije koje se mogu koristiti u svrhu kontaktiranja odgovorne osobe, službe ili organizacije/**online information that can be used to contact the individual, service or organization**;
7. dodatne informacije, po potrebi, o tome kako i kada kontaktirati nadležnog pojedinca, službu ili organizaciju/**supplemental information, if necessary, on how and when to contact the individual, service or organization**.

GEN 3.2 Zrakoplovne karte (Aeronautical charts)

GEN 3.2.1 Nadležna služba/e (Responsible service(s))

Opis službi odgovornih za izradu zrakoplovnih karata, uključujući:

1. naziv službe/**service name**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telefax number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**;
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**;
8. navođenje dokumenata ICAO na kojima se zasnivaju usluge i referencu na mjesto u AIP-u gdje su objavljena odstupanja, ako postoje/a **statement concerning the ICAO documents on which the service is based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed**; i

9. naznaku ako se usluge ne pružaju 24 sata/**an indication if service is not H24**.

GEN 3.2.2 Ažuriranje karata (Maintenance of charts)

Kratak opis načina na koji se zrakoplovne karte revidiraju i mijenjaju.

GEN 3.2.3 Kupovina karata (Purchase arrangements)

Detalji o načinu na koji karte mogu da se pribave, koji sadrže:

1. službu prodaje/**service/sales agency(ies)**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telefax number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**; i
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**.

GEN 3.2.4 Vrste zrakoplovnih karata (Aeronautical chart series available)

Popis vrsta zrakoplovnih karata koje su dostupne, zajedno sa generalnim opisom svake vrste i naznakom koja im je namjena.

GEN 3.2.5 Raspoložive vrste zrakoplovnih karata (List of aeronautical charts available)

Pregled zrakoplovnih karata koje su na raspolaganju, uključujući:

1. naziv vrste/**title of series**;
2. razmjera/**scale of series**;
3. ime i/ili broj svake karte određene vrste/**name and/or number of each chart or each sheet in a series**;
4. cijenu po listu/**price per sheet**; and; i
5. datum posljednje revizije/**date of last revision**.

GEN 3.2.6 Indeks svjetske zrakoplovne karte - ICAO 1:1 000 000 (Index to the world aeronautical chart (WAC) - ICAO 1:1 000 000)

Indeksna karta koja pokazuje pokrivanje i raspored svjetskih zrakoplovnih karata 1:1.000 000 koje se izrađuju u državi. Ako se izrađuje ICAO karta 1:500 000 umjesto svjetske zrakoplovne karte 1:1.000 000, indeksna karta pokazuje pokrivanje i raspored ICAO 1:500 000 karata.

GEN 3.2.7 Topografske karte (Topographical charts)

Detalji o tome kakao se mogu pribaviti topografske karte, koje sadrže:

1. ime službe/agencije/**name of service/agency(ies)**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telefax number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**; i
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**.

GEN 3.2.8 Ispravke na kartama koje nisu dio AIP-a (Corrections to charts not contained in the AIP)

Lista korekcija na zrakoplovnim kartama, koje nisu dio AIP-a, ili naznaka gdje takva informacija može da se dobije.

GEN 3.3 Usluge kontrole zračnog prometa (Air Traffic Services)

GEN 3.3.1 Nadležna služba (Responsible service)

Opis usluga u zračnom prometu i njihove glavne komponente, uključujući:

1. ime službe/**service name**;
2. poštansku adresu/**postal address**;

3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telefax number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**; i
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**.

GEN 3.3.2 Oblast nadležnosti (Area of Responsibility)

Kratak opis oblasti nadležnosti za koju se pružaju usluge u zračnom prometu.

GEN 3.3.3 Vrste usluga (Types of Services)

Kratak opis osnovnih vrsta usluga koje se pružaju.

GEN 3.3.4 Koordinacija između operatora i ATS-a (Coordination between the operator and ATS)

Opšti uvjeti pod kojima se odvija koordinacija između operatora i pružatelja usluga kontrole zračnog prometa.

GEN 3.3.5 Minimalna apsolutna visina leta (Minimum flight altitude)

Kriteriji koji se koriste da se odrede minimalne apsolutne visine leta.

GEN 3.3.6 Lista adresa ATS jedinica (ATS units address list)

Lista adresa ATS jedinica poredanih po abecednom redu, uključuje:

1. naziv jedinice/**unit name**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telefax number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**; i
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**.

GEN 3.4 Veze (Communication services)

GEN 3.4.1 Nadležna služba (Responsible service)

Opis usluga službe nadležne za pružanje telekomunikacijskih i navigacijskih usluga, uključujući:

1. ime službe/**service name**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telefax number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**; i
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**;
8. navođenje dokumenata ICAO na kojima se zasnivaju usluge i referencu na mjesto u AIP-u gdje su objavljena odstupanja, ako postoje/a **statement concerning the ICAO documents on which the service is based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed**; i
9. naznaku ako se usluge ne pružaju 24 sata/**an indication if service is not H24**;

GEN 3.4.2 Oblast nadležnosti (Area of Responsibility)

Kratak opis oblasti nadležnosti u kojoj se pružaju telekomunikacijske usluge.

GEN 3.4.3 Vrste usluga (Types of Service)

Kratak opis glavnih vrsta usluga i uređaja, uključujući:

1. usluge radio-navigacije/**radio navigation services**;
2. usluge prijenosa govora i/ili podataka/**voice and/or data link services**;
3. usluge emitiranja/**broadcasting service**;
4. jezik/jezike u upotrebi/**language(s) used**;

5. naznaku da se mogu pribaviti detaljnije informacije/**an indication of where detailed information can be obtained**.

GEN 3.4.4 Zahtjevi i uvjeti (Requirements and conditions)

Kratak opis koji se tiče zahtjeva i uvjeta pod kojima su veze dostupne.

GEN 3.4.5 Ostale informacije (Miscellaneous)

Bilo koja dodatna informacija (npr. odabrane radio-stanice za emisiju, dijagram telekomunikacija).

GEN 3.5 Meteorološke usluge (Meteorological services)

GEN 3.5.1 Nadležna služba (Responsible Services)

Kratak opis meteorološke službe koja je nadležna za pružanje meteoroloških informacija, uključujući:

1. ime službe/**service name**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telefax number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**; i
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**;
8. navođenje dokumenata ICAO na kojima se zasnivaju usluge i referencu na mjesto u AIP-u gdje su objavljena odstupanja, ako postoje/a **statement concerning the ICAO documents on which the service is based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed**; i
9. naznaku ako se usluge ne pružaju 24 sata/**an indication if service is not H24**;

GEN 3.5.2 Oblast nadležnosti (Area of responsibility)

Kratak opis oblasti i/ili zračnih puteva za koje se pružaju meteorološke usluge.

GEN 3.5.3 Meteorološka osmatranja i izvještaji (Meteorological observations and reports)

Detaljan opis meteoroloških osmatranja i izvještaja koji se obezbjeđuju za međunarodnu zračnu plovidbu, uključujući:

- 1) ime stanice i ICAO lokacijski indikator/**name of the station and the ICAO location indicator**;
- 2) tip i učestalost osmatranja, uključujući i naznaku da li se koristi oprema za automatsko osmatranje/**type and frequency of observation including an indication of automatic observing equipment**;
- 3) tipove meteoroloških izvještaja (npr. METAR) i dostupnost TREND prognoze/**types of meteorological reports (e.g. METAR) and availability of trend forecast**;
- 4) specifične vrste sistema osmatranja i broj osmatračkih stanica koje se koriste za osmatranje i izvještavanje o prizemnom vjetru, vidljivosti, vidljivosti duž poletno-sletne staze, bazi oblaka, temperaturi i, gdje je primjenljivo, smicanju vjetra (npr. anemometar na ukrštanju poletno-sletnih staza, transmisiometar pored zone dodira, itd.)/**specific type of observation system and number of observation sites used to observe and report surface windy, visibility, runway visual range, cloud base, temperature and, where applicable, wind shear (e.g. anemometer at intersection of runways, transmissometer next to touchdown zone etc.**;
- 5) radno vrijeme/**hours of operation**; i
- 6) naznaku o dostupnim klimatološkim informacijama/**indication of aeronautical climatological information available**.

GEN 3.5.4 Vrste usluga (Types of services)

Kratak opis glavnih vrsta usluga koje se pružaju, uključujući detalje brifinga, konsultacije, prikaz meteoroloških informacija, dokumentaciju dostupnu za let operaterima i članovima letačkog osoblja i opis metoda i načina koji se koriste za pružanje meteoroloških informacija.

GEN 3.5.5 Najava zahtjeva za MET uslugu (Notification required from operators)

Minimalni period najave zahtjeva koji uspostavlja nadležni organ za meteorologiju prema operatorima/avio-prevoznicima, koji se odnose na brifing, konsultaciju i dokumentaciju za let i druge meteorološke informacije koje avio-prevozioci zahtjevaju ili žele da promjene.

GEN 3.5.6 Izvještaji iz zrakoplova (Aircraft reports)

Prema potrebi, zahtjevi nadležnog organa za meteorologiju za izradu i slanje izvještaja iz zrakoplova.

GEN 3.5.7 VOLMET (VOLMET service)

Opis VOLMET i/ili D-VOLMET usluga, uključujući:

1. naziv stanice/**name of transmitting station**;
2. pozivni znak ili identifikaciju i skraćenicu za radio-emisiju/**call sign or identification and abbreviation for the radio communication emission**;
3. frekvenciju ili frekvencije koje se koriste za emitiranje/**frequency or frequencies used to broadcast**;
4. period emitiranja/**broadcasting period**;
5. radno vrijeme/**hours of service**;
6. listu aerodroma/helidroma za koje su izvještaji i/ili prognoze uključene/**list of aerodrome/heliports for which reports and/or forecast are included**; i
7. izvještaje, prognoze i SIGMET informacije koji su uključeni, i primjedbe/opažanja/**reports, forecast and SIGMET information included and remarks**.

GEN 3.5.8 SIGMET I AIRMET (SIGMET and AIRMET)

Opis meteorološkog bdijenja koje se pruža unutar oblasti informiranja u letu ili kontroliranim oblastima u kojima su osigurane usluge zračnog prometa, uključujući listu biroa meteorološkog bdijenja, koji sadrži:

1. naziv biroa meteorološkog bdijenja, ICAO lokacijski indikator/**name of meteorological watch office, ICAO location indicator**;
2. radno vrijeme/**hours of service**;
3. oblasti informiranja u letu ili kontrolne oblasti u kojima se pružaju usluge/**flight information region(s) or control area(s) served**;
4. periodi važenja SIGMET-a/**SIGMET validity periods**;
5. posebne procedure primijenjene na SIGMET informacije (npr. za vulkanski pepeo i tropske ciklone)/**specific procedures applied to SIGMET information (e.g. volcanic ash and tropical cyclones**;
6. procedure primijenjene na AIRMET informacije (u skladu sa relevantnim sporazumima u oblasti zračne plovidbe)/**procedures applied to AIRMET information (in accordance with relevant regional air navigation agreements**;
7. ATS jedinice kojima se pružaju SIGMET i AIRMET informacije/**the air traffic services unit(s) provided with SIGMET and AIRMET information**; i
8. dodatne informacije (npr. koje se tiču ograničenja pružanja usluga, i sl.)/**additional information (e.g. concerning any limitation of service, etc.)**

GEN 3.5.9 Druge automatizirane meteorološke usluge (Other automated meteorological services)

Opis dostupnih automatiziranih usluga za pružanje meteoroloških informacija (npr. automatizirane usluge prepoletnog informiranja dostupne preko telefona i/ili računarskog modema), uključujući:

1. naziv usluge/**service name**;
2. dostupne informacije/**information available**;
3. područja, rute i aerodrome koji su obuhvaćeni/**areas, routes and aerodromes covered**; i
4. brojeve telefona i telefaksa, elektronsku poštu i internet adrese, ako su dostupne/**telephone and telefax number(s), e-mail address, and, if available, website address**.

GEN 3.6 Traganje i spašavanje (Search and Rescue)**GEN 3.6.1 Nadležna služba (Responsible service(s))**

Kratak opis službi koje su nadležne za pružanje usluga traganja i spašavanja, uključujući:

1. ime službe/jedinice/**service/unit name**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telefax number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**; i
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**;
8. navođenje dokumenata ICAO na kojima se zasnivaju usluge i referencu na mjesto u AIP-u gdje su objavljena odstupanja/**a statement concerning the ICAO documents on which the service is based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed**;

GEN 3.6.2 Područje odgovornosti (Area of responsibility)

Kratak opis oblasti nadležnosti u kojoj se pružaju usluge traganja i spašavanja.

Napomena: Može se koristiti karta da bi se dopunio opis oblasti nadležnosti.

GEN 3.6.3 Vrste usluga (Types of services)

Kratak opis i geografski prikaz, gdje je to moguće, vrste usluga i opreme koji se pružaju, uključujući i naznake gdje prostorno pokrivanje SAR zavisi od značajnog razmještaja zrakoplova.

GEN 3.6.4 Sporazum o traganju i spašavanju (SAR agreements)

Kratak opis sporazuma o traganju i spašavanju koji su na snazi, uključujući odredbe za olakšavanje dolaska i odlaska zrakoplova drugih država namijenjenih traganju i spašavanju lica i imovine, popravci ili spašavanju u vezi sa izgubljenim ili oštećenim zrakoplovom, bilo na osnovu obavještenja iz zraka ili poslije obavještenja putem plana leta.

GEN 3.6.5 Uvjeti raspoloživosti (Conditions of availability)

Kratak opis odredbi za traganje i spašavanje, uključujući opšte uvjete pod kojima su usluge i oprema raspoloživi za međunarodnu upotrebu, uključujući naznaku o tome da li je oprema za traganje i spašavanje specijalizirana za tehnike traganja i spašavanja ili se koristi za druge svrhe, ali je prilagođena za traganje i spašavanje putem obuke i opremanja, ili je raspoloživa samo u nekim okolnostima i nema posebne obuke ili pripreme za traganje i spašavanje.

GEN 3.6.6 Procedure i signali (Procedures and signals used)

Kratak opis procedura i signala koje koriste zrakoplovi za spašavanje i tabela koja pokazuje signale u upotrebi od strane preživjelih.

GEN 4. AERODROMSKE/HELIDROMSKE NAKNADE I NAKNADE ZA USLUGE U ZRAČNOJ PLOVIDBI (Charges for aerodromes/heliports and air navigation services)

Mogu da budu navedene reference gdje se mogu naći detalji ako nisu navedeni u ovom odjeljku.

GEN 4.1 Aerodromske/helidromske naknade (Aerodromes/heliports charges)

Kratak opis vrste naknada koje se odnose na aerodrome/helidrome dostupne za međunarodnu upotrebu, uključujući:

1. slijetanje zrakoplova/**landing of aircraft**;
2. parkiranje, parkiranje u hangaru i dugotrajno parkiranje zrakoplova/**parking, hangarage and long-term storage of aircraft**;
3. putničke usluge/**passenger service**;
4. osiguravanje/**security**;
5. buku/**noise-related items**;
6. ostalo (carina, zdravlje, imigracija, itd.)/**other (custom, health, immigration, etc)**;
7. izuzeća i umanjenja/**exemptions and reductions**;
8. načine plaćanja/**methods of payment**.

GEN 4.2 Naknade i usluge u zračnoj plovidbi (air navigation services charges)

Kratak opis naknada koje mogu da se odnose na usluge u zračnoj plovidbi, uključujući:

1. prilaznu kontrolu/**approach control**;
2. usluge na ruti/**route air navigation services**;
3. troškovnu bazu za usluge u zračnoj plovidbi i izuzeća/umanjenja/**cost basis for air navigation services and exemptions/reductions**; i
4. načini plaćanja/**methods of payment**.

DIO 2 – ZRAČNI PROSTOR (ENR)**ENR 0.6 Sadržaj dijela 2 (Table of contents to part 2)**

Popis sekcija i podsekcija sadržanih u dijelu 2 - Zračni prostor.

Napomena: podsekcije mogu da budu navedene abecednim redom.

ENR 1. OPŠTA PRAVILA I POSTUPCI (General rules and procedures)**ENR 1.1 Opšta pravila (General rules)**

Objavlivanje opštih pravila koja se primjenjuju u državi.

ENR 1.2 Pravila vizuelnog letenja (Visual flight rules)

Objavlivanje pravila vizuelnog letenja.

ENR 1.3 Pravila instrumentalnog letenja (Instrumental flight rules)

Objavlivanje pravila instrumentalnog letenja, kako je primijenjeno unutar države.

ENR 1.4 Opis i klasifikacija zračnog prostora (ATS airspace classification and description)**ENR 1.4.1 Klasifikacija zračnog prostora (ATS airspace classification)**

Opis klase zračnog prostora ATS-a, u obliku tabele klasifikacije u ICAO Aneksu 11, Dodatak 4, tako da se ukazuje na to koje klase zračnog prostora se primjenjuju u državi.

ENR 1.4.2 Opis zračnog prostora (ATS airspace description)

Opis ostalog zračnog prostora ATS, ako je primjenljivo, uključujući opšti tekstualni opis.

ENR 1.5 Postupci čekanja, prilaženja i odlaženja (Holding, approach and departure procedures)**ENR 1.5.1 Opšte (General)**

Kriteriji po kojima su utvrđeni postupci čekanja, prilaženja i odlaženja. Ako se razlikuju od ICAO odredbi, moraju da se predstavljaju u formi tabele.

ENR 1.5.2 Dolazeći promet (Arriving flights)

Prikaz postupaka (konvencionalna ili prostorna navigacija, ili obje) za dolazeće letove koji su zajednički za ili u okviru istog tipa zračnog prostora. Ako se drugačiji postupci primjenjuju u okviru zračnog prostora u završnoj kontroliranoj oblasti (TMA), to mora da bude obilježeno, zajedno sa referencom gdje se može naći opis specifičnih postupaka.

ENR 1.5.3 Odlazeći promet (Departing flights)

Prikaz postupaka za odlazeće letove (konvencionalna ili prostorna navigacija, ili obje) koji su zajednički za letove sa svih aerodroma/helidroma.

ENR 1.6 Usluge i postupci nadzora (ATS surveillance services and procedures)**ENR 1.6.1 Primarni radar (Primary radar)**

Opis usluga i postupaka koji se odnose na primarni radar, uključujući:

1. dodatne usluge/**supplementary services**;
2. primjenu usluge radarske kontrole/**the application for radar control service**;
3. postupke za slučaj otkaza rada i komunikacije zrak-zemlja/**radar and air-ground communication failure procedures**;
4. zahtjeve za usmeno izvještavanje o poziciji putem CPDLC/**Controller - pilot data link communications**) položaja (voice and CPDLC position reporting requirements);
5. grafički prikaz oblasti radarskog pokrivanja/**graphic portrayal of area of radar coverage**.

ENR 1.6.2 Sekundarni nadzorni radar (Secondary surveillance radar (SSR))

Opis operativnih postupaka za sekundarni nadzorni radar (SSR), uključujući:

1. postupke u slučaju opasnosti/**emergency procedures**;
2. postupke u slučaju otkaza komunikacije zrak-zemlja u slučaju nezakonitog ometanja/**air-ground failure and unlawful interference procedures**;
3. sistem dodjele SSR kodova/**the system of SSR code assignment**;
4. zahtjeve za usmeno izvještavanje o poziciji putem CPDLC/**voice and CPDLC position reporting requirements**; i
5. grafički prikaz oblasti radarskog pokrivanja/**graphic portrayal of area of SSR coverage**.

ENR 1.6.3 Automatski nadzor pozicije - emitiranje (Automatic dependent surveillance-broadcast (ADS-B))

Opis operativnih procedura sistema automatskog nadzora zrakoplova—emitiranje (ADS-B), uključujući:

1. postupke u slučaju opasnosti/**emergency procedures**;
2. postupke u slučaju otkaza komunikacije zrak-zemlja u slučaju nezakonitog ometanja/**air-ground communication failure and interference procedures**;

3. zahtjeve za identifikaciju zrakoplova/**aircraft identification requirements**;
4. zahtjeve za usmeno izvještavanje o poziciji putem CPDLC/voice and CPDLC position reporting requirements;
5. grafički prikaz oblasti ADS-B pokrivanja/**graphic portrayal of area of ADS-B coverage**.

ENR 1.6.4 Ostale informacije i postupci (Other relevant information and procedures)

Kratak opis dodatnih informacija, kao što su postupci otkaza radara i transpondera.

ENR 1.7 Postupci za podešavanje visinomjera (Altimeter settings procedures)

Opis postupaka koji se upotrebljavaju za podešavanje visinomjera, koji sadrži:

1. kratak uvod sa iskazom koji se tiče ICAO dokumenata na kojima se postupci zasnivaju, zajedno sa odstupanjima u odnosu na ICAO odredbe, ako postoje/**brief introduction with a statement concerning ICAO documents on which the procedures are based together with differences to ICAO provision, if any**;
2. osnovne postupke za podešavanje visinomjera/**basic altimeter setting procedures**;
3. opise regiona za podešavanje visinomjera/**description of altimeter settings region(s)**;
4. postupke koji se odnose na operatore (uključujući i pilote)/**procedures applicable to operators (including pilots)**; i
5. tabelu nivoa krstarenja/**table of cruising levels**.

ENR 1.8 Regionalni dopunski postupci (Regional Supplementary Procedures)

Zahtjev da se prikažu regionalni dopunski postupci (SUPPS) koji utiču na ukupnu oblast odgovornosti.

ENR 1.9 Upravljanje protokom zračnog prometa i upravljanje zračnim prostorom (Air traffic flow management and airspace management)

Kratak opis sistema za upravljanje protokom zračnog prometa (ATFM) i sistema za upravljanje zračnim prostorom, uključujući:

1. ATFM strukturu, područje opsluživanja, uslugu koja se pruža, lokaciju i radno vrijeme/**ATFM structure, service area, service provided, location of unit(s) and hours of operation**;
2. tip poruka za reguliranje protoka i opis formata/**types of flow messages and descriptions of the formats**;
3. postupke primjenljive za dolazeće letove, koji sadrže/**procedures applicable for departing flights, containing**:
 - a. službu odgovornu za pružanje informacija o primijenjenim ATFM mjerama/**service responsible for provision of information on applied ATFM measures**;
 - b. zahtjeve za prijavu plana leta/**flight plan requirements**;
 - c. alokaciju slotova/**slot allocations**.

ENR 1.10 Planiranje letova (Flight planning)

Zahtjev postoji da se naznače bilo kakva ograničenja ili da se daju savjetodavne informacije koje se odnose na fazu planiranja leta koje mogu pomoći korisnicima u uvođenju namjeravane operacije letenja, uključujući:

1. procedure za podnošenje plana leta/**procedures for the submission of a flight plan**;

2. sistem skupnog plana leta/**repetitive flight plan system**;
3. promjene na podnešenom planu leta/**changes to the submitted flight plan**.

ENR 1.11 Adresiranje poruka planova leta (Addressing of flight plan messages)

Zahtjev postoji radi naznake, u obliku tabele, adresa lociranih na planovima leta, koji sadrži:

1. kategoriju leta(IFR, VFR ili obje)/**category of flight (IFR, VFR or both)**;
2. rutu (unutar ili preko FIR-a i/ili TMA)/**route (into or via FIR and/or TMA)**; i
3. adresu poruke/**message address**;

ENR 1.12 Presretanje civilnih zrakoplova (Interception of civil aircraft)

Zahtjeva se opis kompletnog postupka za presretanje i vizuelnih signala koji se koriste sa jasnom naznakom da li se primjenjuju ICAO odredbe i, ako se primjenjuju, napomena da postoje odstupanja.

Napomena: Lista značajnih odstupanja između domaćih propisa i prakse i odgovarajućih ICAO odredbi objavljuje se u GEN 1.7.

ENR 1.13 Nezakonito ometanje (Unlawful interference)

Zahtjeva se predstavljanje odgovarajućeg postupka koji se koristi u slučaju nezakonitog ometanja/otmicе zrakoplova.

ENR 1.14 Nezgode u zračnom prometu (Air traffic incidents)

Opis sistema i izvještavanja o nezgodama u zračnom prometu, uključujući:

1. definiciju nezgode u zračnom prometu/**definition of air traffic incidents**;
2. upotrebu obrasca za prijavu događaja u zračnom prometu/**use of the "Air Traffic Incident Report Form**;
3. procedure izvještavanja (uključujući i procedure u toku leta)/**reporting procedures (including in-flight procedures)**; i
4. svrhu izvještavanja i postupak prosljeđivanja prijave/**purpose of reporting and handling of the form**;

ENR 2. ZRAČNI PROSTOR U KOME SE PRUŽAJU ATS USLUGE (Air Traffic Services Airspaces)

ENR 2.1 FIR, UIR, TMA I CTA

Detaljan opis oblasti informiranja u letu (FIR), gornje oblasti informiranja u letu (UIR) i kontroliranih oblasti (CTA, uključujući specifične CTA, kao što je TMA), uključujući:

1. naziv, geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama horizontalnih granica FIR/UIR, a u stepenima, minutama i sekundama horizontalnih granica CTA, vertikalne granice i klase zračnog prostora/**name, geographical coordinates in degrees and minutes of the FIR/UIR lateral limits and in degrees, minutes and seconds of the CTA lateral limits, vertical li,its and class of airspace**;
2. identifikaciju jedinice koja pruža usluge/**identification of unit providing the service**;
3. pozivni znak zrakoplovne stanice jedinice koja pruža usluge, jezik/jezike koji se koriste, sa naznakom oblasti i uvjeta, kada i gdje se, koriste/**call sign of aeronautical station serving the unit and language(s) used, specifying, the area and conditions, when and where to be used, if applicable**;

4. frekvencije dopunjene naznakom za određenu upotrebu/**frequencis supplemented by indications for specific purposes;**
5. primjedbe/**remarks.**

Kontrolirane zone oko vojnih zrakoplovnih baza, koje nisu opisane negdje drugdje u AIP-u, moraju da se uključe u ovu podsekciju. Mora da se navede i informacija o određenim oblastima ili njihovim dijelovima u kojima se zahtjevi ICAO Aneksa 2 u vezi sa planovima leta, dvosmjernom komunikacijom i izvještavanju o poziciji primjenjuju na sve letove u cilju eliminiranja ili smanjenja potrebe za presretanjem i/ili gdje postoji mogućnost presretanja i zahtjeva za slušanje na VHF kanalu 121,5 MHz za hitne slučajeve.

Opis određenih područja u kojima je obavezna opremljenost predajnikom za određivanje mjesta nesreće (ELT) i gdje zrakoplov mora kontinuirano da sluša VHF frekvenciju 121,5 MHz za hitne slučajeve, osim onih perioda kada zrakoplov obavlja komunikaciju na drugim VHF kanalima ili kada oprema zrakoplova ili dužnosti posade ne dozvoljavaju istovremeno slušanje dva kanala.

Napomena: Ostale vrste zračnog prostora oko civilnih aerodroma/helidroma, kao što su kontrolirane zone i aerodromske prometne zone, su opisane u odgovarajućim aerodromskim ili helidromskim sekcijama.

ENR 2.2 Ostali regulirani zračni prostor (Other regulated airspace)

Detaljan opis ostalih vrsta reguliranog zračnog prostora i klasifikacije zračnog prostora, ako su uspostavljene.

ENR 3. RUTE U ZRAČNOM PROMETU (ATS routes)

Napomena 1: Smjerovi, putanje i radijali su magnetski.

Napomena 2: Tačke prelaska (Changeover points), koje su uspostavljene na sredini između dva navigacijska sredstva ili na presjeku dva radijala u slučaju rute koja mijenja pravac između dva navigacijska sredstva, ne moraju da budu prikazane za svaki segment rute ako postoji opšti iskaz o njihovom postojanju.

ENR 3.1 Donje ATS rute (Lower ATS routes)

Detaljan opis donjih ATS ruta, uključujući:

1. oznaku rute, oznaku navigacijske specifikacije koja se odnosi na određeni segment (segmente), nazive, kodirane oznake ili kodne oznake i geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama za sve značajne tačke koje definišu rutu, uključujući tačke obaveznog javljanja ili javljanja na zahtjev/**route designator, designation of the required communication performance (RCP) specification(s), navigation specification(s) and/or required surveillance performance (RSP) specification(s) applicable to a specified segment(s), names, coded designators or name-codes and the geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of all significant points defining the route including "compulsory" or "on-request" reporting points;**
2. smjer putanje ili VOR radijala zaokružene na najbliži stepen, geodetsko rastojanje zaokruženo na najbliži deseti dio kilometra ili deseti dio nautičke milje između bilo koje dvije uzastopne značajne tačke i, u slučaju VOR radijala, tačke prelaska/**tracks or VOR radials to the nearest degree, geodesic distance to the nearest tenth of a kilometre or tenth of a nautical mile between each successive designated significant point and, in the case of VOR radials, changeover points;**
3. gornje ili donje granice ili minimalnu apsolutnu visinu na ruti, zaokružene na najbližih 50 m ili 100 ft i

klasifikaciju zračnog prostora/**upper and lower limits or minimum en-route altitudes, to the nearest higher 50 m or 100 ft, an airspace classification;**

4. horizontalne granice i minimalnu apsolutnu visinu nadvišavanja prepreka/**lateral limits and minimum obstacle clearances altitudes;**
5. smjerove nivoa krstarenja/**direction of cruising levels;**
6. zahtjev za navigacijsku tačnost za svaki segment PBN (RNAV rute ili RNP)/**the navigation accuracy requirement for each PBN (RNAV or RNP) route segment;** i
7. napomene, uključujući naznaku jedinice kontrole, njen operativni kanal i, ako je primjenljivo, adresu data link i svako ograničenje u navigacijskoj specifikaciji/**remarks, including an indication of the controlling unit, its operating channel and, if applicable, is logon address, SATVOICE number, and any navigation, RCP and RSP specification(s) limitations.**

Napomena: U vezi sa ICAO Aneksom 11, Dodatak 1, i u svrhe planiranja letenja, definirana navigacijska specifikacija se ne smatra sastavnim dijelom oznake rute.

ENR 3.2 Gornje ATS rute (Upper ATS routes)

Detaljan opis gornjih ATS ruta, uključujući:

1. oznaku rute, oznaku navigacijske specifikacije koja se odnosi na određene segmente, imena, kodirane oznake ili kodne oznake i geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama za sve značajne tačke koje definišu rutu, uključujući tačke obaveznog javljanja ili javljanja na zahtjev/**route designator, designation of the required communication performance (RCP) specification(s), navigation specification(s) and/or required surveillance performance (RSP) specification(s) applicable to a specific segment(s), names, coded designators or name-codes and the geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of all significant point defining the route including "compulsory" or "on-request" reporting points;**
2. smjer putanje ili VOR radijala zaokruženi na najbliži stepen, geodetsko rastojanje zaokruženo na najbliži deseti dio kilometra ili deseti dio nautičke milje između bilo koje dvije uzastopne značajne tačke i, u slučaju VOR radijala, tačke promjene navigacijskog sredstva/**tracks or VOR radials to the nearest degree, geodesic distance to the nearest tenth of a kilometre or tenth of a nautical mile between each successive designated significant point and, in the case of VOR radials, changeover points;**
3. gornje i donje granice i klasifikaciju zračnog prostora/**upper and lower limits and airspace classification;**
4. horizontalne granice/**lateral limits;**
5. smjerove nivoa krstarenja/**direction of cruising level;**
6. zahtjev za navigacijsku tačnost za svaki segment PBN (RNAV ili RNP)/**the navigation accuracy requirement for each PBN (RNAV or RNP) route segment;**
7. napomene, uključujući naznaku jedinice kontrole, njen operativni kanal i, ako je primjenljivo, adresu data link i svako ograničenje u navigacijskoj specifikaciji/**remarks, including an indication of the controlling unit, its operating channel and, if**

applicable, is logon address, and any navigation specification(s) limitations.

Napomena: U vezi sa ICAO Aneksom 11, Dodatak 1, i za svrhe planiranja letenja, definirana navigacijska specifikacija se ne smatra sastavnim dijelom oznake rute.

ENR 3.3 Rute prostorne navigacije (Area navigation routes)

Detaljan opis PBN ruta (RNAV i RNP), uključujući:

1. oznaku rute, oznaku navigacijske specifikacije koja se odnosi na određene segmente, imena, kodirane oznake ili kodne oznake i geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama za sve značajne tačke koje definišu rutu, uključujući tačke obaveznog javljanja ili javljanja na zahtjev/**route designator, designation of the required communication performance (RCP) specification(s), navigation specification(s) and/or required surveillance performance (RSP) specification(s) applicable to a specific segment(s), names, coded designators or name-codes and the geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of all significant points defining the route including "compulsory" or "on-request" reporting points;**
2. po pitanju tačaka na ruti koje definišu rutu prostorne navigacije, dodatno (ako je primjenljivo)/**in respect of waypoints defining a VOR/DME area navigation route, additionally:**
 - a) identifikaciju stanice/položaja referentnog VOR/DME/**station identification of the reference VOR/DME;**
 - a. smjer zaokružen na najbliži stepen i udaljenost zaokruženu na najbliži deseti dio kilometra ili deseti dio nautičke milje od referentnog VOR/DME, ako tačka na putanji nije kolocirana sa njim, **i/bearing to the nearest degree and the distance to the nearest tenth of a kilometre or tenth of a nautical mile from the reference VOR/DME, if the waypoint is not collated with it; and**
 - b. nadmorsku visinu DME antene u krugu od 30 m (100 ft)/**elevation of the transmitting antenna of DME to the nearest 30 m (100 ft);**
3. magnetsko usmjerenje zaokruženo na najbliži stepen, geodetsko rastojanje zaokruženo na najbliži deseti dio kilometra ili deseti dio nautičke milje između definiranih krajnjih tačaka i udaljenosti između uzastopnih određenih značajnih tačaka/**magnetic bearing to the nearest degree, geodesic distance to the nearest tenth of a kilometre or tenth of a nautical mile between defined end-points and distance en-points and distance between each successive designated significant point;**
4. gornje i donje granice i klasifikaciju zračnog prostora/**upper and lower limits and airspace classification;**
5. smjerove nivoa krstarenja/**direction or cruising levels;**
6. zahtjev za navigacijsku tačnost za svaki segment PBN (RNAV ili RNP)/**the navigation accuracy requirements for each PBN (RNAV or RNP) route segment; and**
7. napomene, uključujući naznaku jedinice kontrole, njen operativni kanal i, ako je primjenljivo, adresu data link i svako ograničenje u navigacijskoj

specifikaciji/remarks, including an indication of the controlling unit, its operating channel and, if applicable, its logon address, SATVOICE number, and any navigation, RCP and RSP specification(s) limitations;

ENR 3.4 Helikopterske rute (Helicopter routes)

Detaljan opis ruta helikoptera, uključujući:

1. oznaku rute, oznaku navigacijske specifikacije koja se odnosi na određene segmente, imena, kodirane oznake ili kodne oznake i geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama za sve značajne tačke koje definišu rutu, uključujući tačke obaveznog javljanja ili javljanja na zahtjev/**route designator, designation of the required communication performance (RCP) specification(s), navigation specification(s) and/or required surveillance performance (RSP) specification(s) applicable to a specific segment(s), names, coded designators or name-codes and the geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of all significant points defining the route including "compulsory" or "on-request" reporting points;**
2. putanju ili VOR radijal zaokružen na najbliži stepen, geodetsko rastojanje zaokruženo na najbliži deseti dio kilometra ili deseti dio nautičke milje između bilo koje dvije uzatopne značajne tačke i, u slučaju VOR radijala, tačke prelaska /**tracks or VOR radials to the nearest degree, geodesic distance to the nearest tenth of a kilometre or a tenth of a nautical mile between each successive designated significant point and, in the case of VOR radials, changeover points;**
3. gornje i donje granice i klasifikaciju zračnog prostora/**upper and lower limits and airspace classification;**
4. minimalne apsolutne visine leta zaokružene na najbližih 50 m ili 100 ft/**minimum flight altitudes to the nearest higher 50 m or 100 ft;**
5. zahtjev za navigacijsku tačnost sa svaki segment PBN (RNAV ili RNP) rute/**the navigation accuracy requirement for each PBN (RNAV or RNP) segment; and**
6. napomene, uključujući naznaku jedinicu kontrole, njen operativni kanal, i svako ograničenje u navigacijskoj specifikaciji/**remarks, including an indication of the controlling unit and its operating frequency, and any navigation specification(s) limitations.**

Napomena: U vezi sa Aneksom 11, Dodatak 1, i za potrebe planiranja letenja, definirana navigacijska specifikacija se smatra sastavnim dijelom oznake rute.

ENR 3.5 Ostale rute (Other routes)

Zahtjev je da se opišu druge rute, specifično određene, koje su obavezne u okviru određenih oblasti, ako postoje.

Napomena: Rute za dolazak, transfer i odlazak, koje su određene u vezi sa postupcima za promet do i od aerodroma/helidroma, ne treba da se opisuju pošto se one opisuju u odgovarajućoj sekciji Dijela 3 – Aerodromi.

ENR 3.6 Čekanje na ruti (En-route holding)

Detaljan opis postupaka za čekanje na ruti, koji sadrži:

1. identifikaciju čekanja i tačku čekanja (navigacijski uređaj) ili tačku na ruti prostorne navigacije (waypoint) sa geografskim koordinatama u stepenima, minutama i sekundama/**holding identification (if**

any) and holding fix (navigation aid) or waypoint with geographical coordinates in degrees, minutes and seconds;

2. putanju za dolet/**inbound track**;
3. pravac/smjer proceduralnog zaokreta/**direction of the procedure turn**;
4. maksimalnu zadatu brzinu/ **maximum indicated airspeed**;
5. minimalni i maksimalni nivo čekanja/**minimum and maximum holding level**
6. vrijeme/rastojanje za odlet/**ime/distance outbound**;
7. naznaku kontrolne jedinice i njene operativne frekvencije/**indication of the controlling unit and its operating frequency**.

Napomena: Kriteriji za nadvišavanje prepreka, koji se odnose na postupke čekanja, sadržani su u Postupcima za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – Operacije zrakoplova (PANS-OPS, Doc 8168), Svezak I i II.

ENR 4. RADIO-NAVIGACIJSKI UREĐAJI/SISTEMI (Radio navigation aids/systems)

ENR 4.1 Rutni radio-navigacijski uređaji (Radio navigation aids - en-route)

Popis stanica koje pružaju radio-navigacijske usluge na ruti i organiziran abecednim redom po imenom stanice, uključujući:

1. naziv stanice i magnetsku deklinaciju zaokruženu na najbliži stepen, a za VOR deklinaciju, stanice zaokruženu na najbliži stepen, koja se koristi za tehničko poravnanje uređaja/**name of station and magnetic variation to the nearest degree and for VOR, station declination to the nearest degree used for technical line-up of the aid**;
2. identifikaciju/**identification**;
3. frekvenciju/kanal za svaki element/**frequency/channel for each element**;
4. radno vrijeme/**hours of operation**;
5. geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama, položaja antene emitiranja/**geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the position of the transmitting antenna**;
6. nadmorsku visinu DME antene zaokruženu na najbližih 30 m (100 ft)/**elevation of the transmitting antenna of DME to the nearest 30 m (100 ft)**;
7. primjedbe/**remarks**.

ENR 4.2 Specijalni navigacijski sistemi (Special navigation systems)

Opis stanica povezanih sa specijalnim navigacijskim sistemima (DECCA, LORAN itd.), uključujući:

1. naziv stanice ili niza stanica/**name of station or chain**;
2. vrstu dostupnih usluga (master signal, slave signal, boja)/**type of service available (master signal, slave signal, colour)**;
3. frekvenciju (broj kanala, osnovna frekvencija pulsa, frekvencija ponavljanja, prema potrebi)/**frequency (channel number, basic pulse rate, recurrence rate, as applicable**;
4. sati rada/**hours of operational**;
5. geografske koordinate predajne stanice u stepenima, minutama i sekundama/**geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the position of the transmitting station**;
6. primjedbe/**remarks**.

ENR 4.3 Globalni navigacijski satelitski sistem (Global navigation satellite system) (GNSS)

Lista i opis elemenata globalnog navigacijskog satelitskog sistema (GNSS) koji pruža navigacijsku uslugu uspostavljenu za potrebe navigacije na ruti i poredano alfabetski po imenu elemenata, uključujući:

1. naziv GNSS elemenata (GPS, GLONASS, EGNOS, MSAS, WASS, itd.)/**the name of the GNSS element (GPS, GLONASS, EGNOS, MSAS, WASS, ect.)**;
2. odgovarajuću frekvenciju/frekvencije/**frequency(ies), as appropriate**;
3. geografski koordinate u stepenima, minutama i sekundama nominalnog područja u kojem se pruža usluga/**geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the nominal service area and coverage area**;
4. primjedbe/**remarks**.

ENR 4.4 Kodne oznake značajnih tačaka (Name-code designators for significant points)

Alfabetski poredana lista kodnih oznaka (kodne oznake od pet slova, pogodne za izgovor) uspostavljenih za značajne tačke na pozicijama gdje nisu locirana radio-navigacijska sredstva, uključujući:

1. kodnu oznaku/**name-code designator**;
2. geografske koordinate pozicije u stepenima, minutama i sekundama/**geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the position**;
3. referencu na ATS ili druge rute na kojima se tačka nalazi/**reference to ATS or other routes where the point is located**;
4. primjedbe, uključujući dodatnu definiciju pozicije, ako se to zahtijeva/**remarks, including supplementary definition of position where required**.

ENR 4.5 Rutna zrakoplovna svjetla na zemlji (Aeronautical ground lights - en-route)

Lista rutnih zrakoplovnih svjetala na zemlji i drugih svjetlosnih signala koji označavaju geografske pozicije koje je država odredila kao značajne, uključujući:

1. ime grada ili drugu identifikaciju signala/**name of the city or town or other identification of the beacon**;
2. vrstu signala i intenzitet svjetla u hiljadama kandela/**type of beacon and intensity of the light in thousands of candelas**;
3. karakteristike signala/**characteristic of the signal**;
4. sati rada/**operational hours**;
5. primjedbe/**remarks**.

ENR 5. NAVIGACIJSKA UPOZORENJA (Navigation warnings)

ENR 5.1 Zabranjene, ograničene i opasne zone (Prohibited, restricted and danger areas)

Opis i odgovarajući grafički prikaz zabranjenih, ograničenih i opasnih zona, zajedno sa informacijama koje se tiču njihovog uspostavljanja i aktiviranja, uključujući:

1. identifikaciju, naziv i geografske koordinate horizontalnih granica u stepenima, minutama i sekundama ako su unutar kontrolirane oblasti/kontrolirane zone, odnosno u stepenima i minutama ako su izvan kontrolirane oblasti/kontrolirane zone/**identification, name and geographical coordinates of the lateral limits in degrees, minutes and seconds if inside and in degrees and minutes if outside control area/control zone boundaries**;

2. gornje i donje granice/**upper and lower limits**;
3. primjedbe, uključujući i vrijeme aktivnosti/**remarks, including time of activity**;

Vrsta ograničenja ili priroda opasnosti i rizik od presretanja u slučaju prodiranja u zonu moraju da budu naznačeni u koloni primjedbe/**type of restriction or nature of hazard and risk of interception in the event of penetration must be indicated in the remarks column.**

ENR 5.2 Područja vojnih vježbi i obuke (Military exercise and training areas and air defence identification zone (ADIZ))

Opis i odgovarajući grafički prikaz uspostavljenih zona za vojne vježbe i obuku, u kojima se vježbe odvijaju u redovnim intervalima i uspostavljene zone identifikacije za potrebe zračne odbrane (ADIZ), uključujući:

1. geografske koordinate horizontalnih granica u stepenima, minutama i sekundama, ako su unutar kontrolirane oblasti/kontrolirane zone, odnosno, u stepenima i minutama, ako su izvan kontrolirane oblasti/kontrolirane zone/**geographical coordinates of the lateral limits in degrees, minutes and seconds if inside and in degrees and minutes if outside control area/control zone boundaries**;
2. gornje i donje granice, sistem i način objavljivanja o aktiviranju, zajedno sa informacijom koja se odnosi na civilno letenje i odgovarajući ADIZ postupak/**upper and lower limits and system and means of activation announcements together with information pertinent to civil flights and applicable ADIZ procedures**;
3. primjedbe, uključujući vrijeme aktivnosti i rizik od presretanja u slučaju prodiranja u ADIZ/**remarks, including time of activity and risk of interception in the event of penetration of ADIZ.**

ENR 5.3 Ostale opasne aktivnosti i druge potencijalne opasnosti (Other activities of a dangerous nature and other potential hazards)

ENR 5.3.1 Ostale opasne aktivnosti (Other activities of a dangerous nature)

Opis aktivnosti koje predstavljaju specifičnu ili očiglednu opasnost i koje mogu da utiču na letenje, dopunjen odgovarajućim kartama, uključujući:

1. geografske koordinate u stepenima, minutama od centra zone i domet uticaja/**geographical coordinates in degrees and minutes of centre of area and range of influence**;
2. vertikalne granice/**vertical limits**;
3. savjetodavne mjere/**advisory measures**;
4. nadležno tijelo za pružanje informacija/**authority responsible for the provision of information**;
5. primjedbe, uključujući vrijeme aktivnosti/**remarks, including time of activity.**

ENR 5.3.2 Ostale potencijalne opasnosti (Other potential hazards)

Opis, dopunjen odgovarajućim kartama, ostalih potencijalnih opasnosti koje mogu da utiču na letenje (npr. aktivni vulkani, nuklearne elektrane, itd.), uključujući:

1. geografske koordinate lokacija potencijalne opasnosti u stepenima i minutama/**geographical coordinates in degrees and minutes of location of potential hazard**;
2. vertikalne granice/**vertical limits**;
3. savjetodavne mjere/**advisory measures**;

4. nadležno tijelo za pružanje informacija/**authority responsible for the provision of information**;
5. primjedbe/**remarks.**

ENR 5.4 Rutne navigacijske prepreke (Air navigation obstacles)

Lista prepreka koje utiču na zračnu plovidbu u oblasti 1 (teritorija države), uključujući:

1. identifikaciju prepreka ili oznaku/**obstacle identification or designation**;
2. vrstu prepreke/**type of obstacle**;
3. položaj prepreke, predstavljenu geografskim koordinatama u stepenima, minutama i sekundama/**obstacle position, represented by geographical coordinates in degrees, minutes and seconds**;
4. nadmorsku visinu prepreke zaokruženu na najbliži metar ili stopu/**obstacle elevation and height to the nearest metre or foot**;
5. tip i boju osvijetljenja prepreke (ako postoji)/**type and colour of obstacle lighting (if any)**;
6. ako je primjenljivo, naznaku da je lista prepreka dostupna u elektronskoj formi i referencu na GEN 3.1.6/**if appropriate, an indication that the list of obstacle is available in electronic form, and reference to GEN 3.1.6.**

Napomena 1: Prepreka, čija je visina iznad tla 100 m i više, smatra se preprekom za oblast 1/**An obstacle whose height above ground is 100 m and higher is considered an obstacle for Area 1.**

Napomena 2: Specifikacije za određivanje i izvještavanje (tačnost mjerenja na terenu i integritet podataka) o pozicijama (geografska širina i dužina) i nadmorskoj visini/visini iznad tla za prepreke u oblasti 1 date su u ICAO Aneksu 11, Dodatak 5, tabele 1 i 2, redom/ **Specification governing the determination and reporting (accuracy of field work and data integrity) of positions (latitude and longitude) and elevation/heights for obstacles in Area 1 are given in Annex 11, Appendix 5, Tables 1 and 2, respectively.**

ENR 5.5 Zrakoplovne sportske i rekreativne aktivnosti (Aerial sporting recreational activities)

Kratak opis, dopunjen odgovarajućim kartama, intenzivnih sportskih i rekreativnih aktivnosti, zajedno sa uvjetima pod kojima se odvijaju, uključujući:

1. oznake i geografske koordinate horizontalnih granica u stepenima, minutama i sekundama, ako su unutar kontrolirane oblasti/kontrolirane zone, odnosno, u stepenima i minutama, ako su izvan granica kontrolirane oblasti/kontrolirane zone/**designation and geographical coordinates of the lateral limits in degrees, minutes and second if inside and in degrees and minutes if outside control area/control zone boundaries**;
2. vertikalne granice/**vertical limits**;
3. telefonski broj operatora/korisnika/**operator/user telephone number**;
4. primjedbe, uključujući i vrijeme izvođenja aktivnosti/**remarks, including time of activity**;

Napomena: Ova stavka se može podijeliti u različite sekcije za svaku pojedinu aktivnosti, dajući naznačene detalje u svakom pojedinom slučaju/**This paragraph may be subdivided into different sections for each different category of activity, giving the indicated details in each case.**

ENR 5.6 Kretanje ptica i oblasti sa osjetljivom faunom (Bird migration and areas with sensitive fauna)

Opis, dopunjen kartama gdje je to moguće, kretanje ptica povezanih s migracijama, uključujući i migracijske puteve i područja stalnog odmora, te područja sa osjetljivom faunom.

ENR 6. Karte zračnih puteva (En-route charts)

Karta zračnih puteva – ICAO i indeksne karte moraju da budu uključene u ovu sekciju.

DIO 3 – AERODROMI (AD)**AD 0.6. Sadržaj dijela 3 (Table of contents to Part 3)**

Lista sekcija i podsekcija sadržanih u dijelu 3 – Aerodromi (AD).

Napomena: Podsekcije mogu da budu navedene abecednim redom.

AD 1. AERODROMI/HELIDROMI – UVOD (Aerodromes/heliports - introduction)**AD 1.1 Raspoloživost i uvjeti za korištenje aerodroma/helidroma (Aerodrome/heliport availability and conditions of use)****AD 1.1.1 Opšti uvjeti (General conditions)**

Informacije o raspoloživosti aerodroma, uključujući: **Brief description of the State's designated authority for aerodromes and heliports, including:**

1. opšte uvjete za korištenje aerodroma/helidroma i pripadajuće opreme/**the general conditions under which aerodromes/heliports and associated facilities are available for use; and**
2. iskaz o ICAO dokumentima na kojima se zasnivaju usluge, i referencu na dio u AIP-u gdje su navedena odstupanja, ako postoje/**a statement concerning the ICAO documents on which the services are based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed.**

AD 1.1.2 Upotreba vojnih aerodroma (Use of military air bases)

Regulativa i postupci, ako postoje, koji se tiču civilne upotrebe vojnih aerodroma.

AD 1.1.3 Postupci u uvjetima smanjene vidljivosti (Low visibility procedures (LVP))

Opšti uvjeti pod kojima se primjenjuju postupci u uvjetima smanjene vidljivosti koje se odnose na CAT II/III operacije.

AD 1.1.4 Aerodromski operativni minimum (Aerodrome operating minima)

Detalji u vezi sa aerodromskim operativnim minimumima koji se primjenjuju u državi.

AD 1.1.5 Ostale informacije (Other information)

Ostale informacije slične prirode, ako je primjenljivo.

AD 1.2 Službe spašavanja, vatrogasne službe i plan čišćenja snijega (Rescue and firefighting services and snow plan)**AD 1.2.1 Službe spašavanja i vatrogasne službe (Rescue and firefighting services)**

Kratak opis pravila koja uređuju uspostavljanje službi spašavanja i vatrogasnih službi na aerodromima/helidromima raspoloživim za javnu upotrebu, zajedno sa naznakom kategorije službe spašavanja i vatrogasne kategorije utvrđene od strane države.

AD 1.2.2 Plan čišćenja snijega (Snow plan)

Kratak opis planiranja u slučaju snijega za aerodrome/helidrome raspoložive za javnu upotrebu, na kojima je vjerovatno da će se ostvariti sniježni uvjeti, uključujući:

1. organizaciju zimske službe/**organization of the winter service;**
2. nadzor površina za kretanje zrakoplova/**surveillance of movements areas;**
3. metode mjerenja i dobijena mjerenja/**measuring methods and measurements taken;**
4. mjere preduzete za održavanje upotrebljivosti površina za kretanje/**actions taken to maintain the usability of movements areas;**
5. izvještavanje/**system and means of reporting;**
6. slučajeve zbog kojih može doći do zatvaranja poletno-sletne staze/**the cases of runway closure; and**
7. distribuciju informacija o zimskim uvjetima/**distribution of information about snow conditions.**

Napomena: Kada se primjenjuju različita razmatranja u vezi sa planom čišćenja snijega na aerodromima/helidromima, ova podsekcija može da se podijeli u skladu sa tim.

AD 1.3. Popis aerodroma/helidroma (Index to aerodromes and heliports)

Lista i grafički prikaz aerodroma i helidroma u državi, uključujući:

1. naziv aerodroma/helidroma i ICAO lokacijski indikator/**aerodrome/heliport name and ICAO location indicator;**
2. vrsta prometa za koji je dozvoljeno korištenje aerodroma/helidroma (međunarodni/domaći, IFR/VFR, redovni/vanredni, opšta avijacija, vojni i sl.)/**type of traffic permitted to use aerodrome/heliport (international/national, IFR/VFR, scheduled/non-scheduled, General aviation, military and other);**
3. referencu na podsekciju u Dijelu 3 AIP-a, u kojem su prikazani detalji o aerodromu/helidromu/**reference to AIP, Part 3 subsection in which aerodrome/heliport details are presented.**

AD 1.4. Podjela aerodroma/helidroma (Grouping of aerodrome/heliports)

Kratak opis kriterija koje primjenjuje država za grupisanje aerodroma/helidroma u svrhe proizvodnje/distribucije/pružanja informacija (npr. međunarodni, domaći; primarni/ sekundarni; veliki/ mali; civilni/vojni, itd.).

AD 1.5. Status certifikacije aerodroma (Status of certification of aerodromes)

Popis aerodroma koji ukazuje na status certifikacije, uključujući:

1. naziv aerodroma i ICAO lokacijski indikator/**aerodrome name and ICAO location indicator;**
2. datum certifikacije, i ako je primjenljivo, važenje certifikata/**date and, if applicable, validity of certification;**
3. primjedbe, ako ih ima/**remarks, if any.**

AD 2. AERODROMI (AERODROMES)

Napomena – Umjesto ** treba da stoji odgovarajući ICAO lokacijski indikator.**

****** AD 2.1 Lokacijski indikator i naziv aerodroma (Aerodrome location indicator and name)**

Aerodrom će imati dodijeljen ICAO lokacijski indikator i naziv aerodroma. ICAO lokacijski indikator će biti sastavni dio sistema obilježavanja svih podsekcija u sekciji AD 2.

**** **AD 2.2 Geografski i administrativni podaci o aerodromu (Aerodrome geographical and administrative data)**

Zahtijevani geografski i administrativni podaci o aerodromu, uključujući:

1. referentnu tačku aerodroma (geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama), i položaj na aerodromu/**aerodrome reference point (geographical coordinates in degrees, minutes and seconds) and its site;**
2. smjer i udaljenost referentne tačke aerodroma od centra grada ili mjesta koje aerodrom opslužuje/**direction and distance of aerodrome reference point from centre of the city or town which the aerodrome serves;**
3. nadmorsku visinu aerodroma zaokruženu na najbliži metar ili stopu i referentnu temperaturu/**aerodrome elevation to the nearest metre or foot, and reference temperature;**
4. ako je primjenljivo, undulaciju geoida na položaju na kome je izmjerena nadmorska visina aerodroma, zaokruženu na najbliži stepen ili stopu/**were appropriate, geoid undulation at the aerodrome elevation position to the nearest metre or foot;**
5. magnetnu deklinaciju zaokruženu na najbliži stepen, datum informacije i godišnju promjenu/**magnetic variation to the nearest degree, date of information and annual change;**
6. naziv operatera aerodroma, adresu, telefon, telefaks, elektronsku poštu, AFS adresu i internet adresu, ako postoji/**name of aerodrome operator, address, telephone and telefax numbers, e-mail address, AFS address and, if available, website address;**
7. vrste prometa koje su dozvoljene na aerodromu (IFR/VFR)/**types of traffic permitted to use the aerodrome;**
8. primjedbe/**remarks.**

**** **AD 2.3 Radno vrijeme (Operational hours)**

Detaljan opis radnog vremena aerodromskih službi, uključujući:

1. aerodromskog operatera/**aerodrome operator;**
2. carinsku i pasošku kontrolu/**customs and immigration;**
3. zdravstvena i sanitarna služba/**health and sanitation;**
4. AIS brifing ured/**AIS briefing office;**
5. ATS prijavni biro (ARO)/**ATS reporting office (ARO);**
6. MET brifing ured/**MET briefing office;**
7. usluge kontrole zračnog prometa/**air traffic service;**
8. snabdijevanje gorivom/**fuelling;**
9. opsluživanje/**handling;**
10. zaštitu/**security;**
11. odleđivanje/**de-icing;**
12. primjedbe/**remarks**

**** **AD 2.4 Službe i sredstava za prihvata i otpremu (Handling services and facilities)**

Detaljan opis usluga i sadržaja dostupnih na aerodromu, uključujući:

1. sredstva za opremu i prihvata i otpremu tereta/kargo/**cargo-handling facilities;**
2. vrste goriva i ulja/**fuel and oil types;**
3. sredstva za snabdijevanje gorivom/mazivom/**fuelling facilities and capacity;**
4. uređaje i sredstva za odleđivanje/**de-icing facilities;**

5. hangarski prostor za zrakoplove u prolazu/**hangar space for visiting aircraft;**
6. sredstva za popravku zrakoplova u prolazu/**repair facilities for visiting aircraft;**
7. primjedbe/**remarks.**

**** **AD 2.5 Pogodnosti za putnike (Passenger facilities)**

Kratak opis pogodnosti za putnike dostupnih na aerodromu, uključujući:

1. hotel/hotele na ili u blizini aerodroma/**hotel(s) at or in the vicinity of aerodrome;**
2. restoran/restorane na ili u blizini aerodroma/**restaurant(s) at or in the vicinity of aerodrome;**
3. mogućnosti prijevoza/**transportation possibilities;**
4. medicinske usluge/**medical facilities;**
5. banke ili pošte na ili u blizini aerodroma/**bank and post office at or in the vicinity of aerodrome;**
6. turističke agencije/**tourist office; and**
7. primjedbe/**remarks.**

**** **AD 2.6 Službe spašavanja i vatrogasne službe (Rescue and firefighting services)**

Detaljan opis usluga spašavanja i vatrogasnih službi i opreme dostupne na aerodromu, uključujući:

1. vatrogasnu kategoriju aerodroma/**aerodrome category for fire fighting;**
2. opremu za spašavanje/**rescue equipment;**
3. mogućnost uklanjanja oštećenog zrakoplova/**capability for removal of disabled aircraft;**
4. primjedbe/**remarks;**

**** **AD 2.7 Sezonska upotrebljivost – čišćenje (Seasonal availability - clearing)**

Detaljan opis opreme i operativnih prioriteta utvrđenih radi čišćenja aerodromske površine za kretanje, uključujući:

1. vrstu (vrste) opreme za čišćenje/**type(s) of clearing equipment;**
2. prioritete za čišćenje/**clearance priorities;**
3. primjedbe/**remarks;**

**** **AD 2.8 Pristanišne platforme, rulne staze i mjesta provjere položaja (Aprons, taxiways and check locations/position data)**

Pojedinosti vezane za fizičke karakteristike pristanišne platforme, rulne staze i mjesta provjere položaja, uključujući:

1. oznaku, površinu i nosivost pristanišne platforme/**designation, surface and strength of aprons;**
2. oznaku, širinu, površinu i nosivost rulnih staza/**designation, width, surface and strength of taxiways;**
3. lokaciju i nadmorsku visinu zaokruženu na najbliži metar ili stopu za tačke provjere visinomjera/**location and elevation to the nearest metre or foot of altimeter checkpoint;**
4. lokacija VOR mjesta provjere položaja/**location of VOR checkpoints;**
5. poziciju tačke provjere inercijalnog navigacijskog sistema INS u stepenima, minutama, sekundama i stotim dijelovima sekunde/**position of INS checkpoints in degree, minutes, seconds and hundredths of seconds;**
6. primjedbe/**remarks.**

Ako su kontrolna mjesta/položaji naznačeni na aerodromskoj karti, bilješke će biti navedene u ovoj podsekciji.

**** **AD 2.9 Sistem za vođenje i kontrolu kretanja i dnevne oznake (Surface movement guidance and control system and markings)**

Kratak opis sistema za vođenje i kontrolu i oznake poletno-sletnih staza, uključujući:

1. upotrebu stacioniranih znakova identifikacije zrakoplova, linije za navođenje po voznim stazama i vizuelni sistem navođenja za pristajanje/parkiranje zrakoplova na parkirna mjesta/**use of aircraft stand identification signs, taxiway guide lines and visual docking/parking guidance system at aircraft stands;**
2. znakove i svjetla na rulnim i poletno-sletnim stazama/**runway and taxiway markings and lights;**
3. zaustavne prečke (ako postoje)/**stop bars (if any);**
4. primjedbe/**remarks.**

**** **AD 2.10 Aerodromske prepreke (Aerodroms obstacles)**

Detaljan opis prepreka, uključujući:

1. prepreke u oblasti 2/**obstacles in Area 2**
 - a) identifikaciju prepreka ili oznaku/**obstacle identification or designation;**
 - b) vrstu prepreke/**type of obstacle;**
 - c) položaj prepreke, izražen u geografskim koordinatama u stepenima, minutama i sekundama i desetinkama sekundi/**obstacle position, represented by geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and tenth of seconds;**
 - d) nadmorsku visinu i visinu prepreke zaokruženu na najbliži metar ili stopu/**obstacle elevation and height to the nearest metre or foot;**
 - e) označavanje prepreke, te vrstu i boju rasvjete prepreke (ako postoji)/**obstacle marking, and type and colour of obstacle lightning (if any);**
 - f) ako je moguće, naznaku da je lista prepreka dostupna u elektronskoj formi i pozvati se na GEN 3.1.6/**if appropriate, an indication that the list of obstacles is available in electronic form, and reference to GEN 3.1.6; and**
 - g) naznaku NIL, ako je potrebno/**NIL indication, if appropriate.**

Napomena 1: Poglavlje 10, 10.1.1 daje opis oblasti 2, dok Dodatak 8, tabela D8-2, sadrži grafičke ilustracije površina prikupljanja podataka o preprekama i kriterije koji se koriste za identifikaciju prepreka u oblasti 2.

Napomena 2: Specifikacije za utvrđivanje i izvještavanje (tačnost terenskog rada i integritet podataka) položaja (geografska širina i dužina) i nadmorske visine za prepreke u oblasti 2 date su u Aneksu 11, Dodatak 5, tabele 1 i 2, te u Aneksu 14, Dio I, Dodatak 5, tabele D5-1 i D5-2.

2. odsustvo skupa podataka za oblast 2 za aerodrome mora da bude jasno naglašeno i podaci o preprekama moraju da budu osigurani za/**the absence of an Afea 2 data set for the aerodrome is to be clearly stated and obstacle data are to be provided for:**

- a) prepreke koje prodiru u površ za ograničavanje prepreka/**obstacles that penetrate the obstacle limitations surfaces;**
- b) prepreke koje prodiru u površi za identifikaciju prepreka u ravni putanje u odletu/**obstacles that penetrate the take-off flight path area obstacle identification surface; and**
- c) ostale prepreke procijenjene kao opasne za zračnu plovidbu/**other obstacles assessed as being hazardous to air navigation.**

3. naznaku da informacije o preprekama u oblasti 3 nisu osigurane ili ako jesu, to je tada/**indication that information on obstacles in Area 3 is not provided, or if provided:**

- a) identifikacija ili oznaka prepreke/**obstacle identification or designation;**
- b) vrsta prepreke/**type of obstacle;**
- c) položaj prepreke, predstavljen geografskim koordinatama u stepenima, minutama, sekundama i desetim dijelovima sekunde/**obstacle position, represented by geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and tenth of seconds;**
- d) nadmorska visina i relativna visina prepreke zaokružene na najbliži metar ili stopu/**obstacle elevation and height to the nearest metre or foot;**
- e) označavanje prepreke, te vrsta i boja rasvjete prepreke (ako postoji)/**obstacle marking, and type and colour of obstacle lighting (if any);**
- f) naznaku da li je lista prepreka dostupna u elektronskoj formi i referencu na GEN 3.1.6/**if appropriate, an indication that the list of obstacles is available in electronic form, and a reference to GEN 3.1.6;**
- g) naznaku NIL, ako je potrebno/**NIL indication, if appropriate;**

Napomena 1: Poglavlje 10, 10.1.1 daje opis oblasti 3, dok Dodatak 8, slika D8-3, sadrži grafičke ilustracije površina prikupljanja podataka o preprekama i kriterije koji se koriste za identifikaciju prepreka u oblasti 3.

Napomena 2: Specifikacije za utvrđivanje i izvještavanje (tačnost terenskog rada i integritet podataka) položaja (geografska širina i dužina) i nadmorske visine za prepreke u oblasti 3 date su u Aneksu 14, Dio I, Dodatak 5, tabele D5-1 i D5-2.

**** **AD 2.11 Meteorološke informacije (Meteorological information provided)**

Detaljan opis meteoroloških informacija, koje se pružaju na aerodromu, i naznaka koji je meteorološki ured odgovoran za navedene usluge, uključujući:

1. ime pripadajućeg meteorološkog ureda/**name of the associated meteorological office;**
2. radno vrijeme pružanja usluge i, prema potrebi, određivanje nadležnog meteorološkog ureda izvan navedenog radnog vremena/**hours of service and, where applicable, the designation of the responsible meteorological office outside these hours;**
3. ured odgovoran za pripremu TAF-a, te period važenja i razdoblje izdavanja prognoza/**office responsible for preparation of TAF and periods of validity and interval of issuance of the forecast;**
4. raspoloživost trend prognoze i interval izdavanja/**availability of the trend forecast for the aerodrome, and interval of issuance;**
5. informaciju o tome kako se pruža informacija i/ili savjetovanje/**information on how briefing and/or consultation is provided;**
6. vrste dostavljene letne dokumentacije i jezik/e koji se koriste u letnoj dokumentaciji/**types of flight documentation supplied and language(s) used in flight documentation;**
7. karte i ostale informacije prikazane ili dostupne za informiranje ili savjetovanje/**charts and other**

- information displayed or available for briefing or consultation;**
8. dodatnu opremu na raspolaganju za pružanje informacija o meteorološkim uvjetima, npr. radari i prijemnik za satelitske snimke/**supplementary equipment available for providing information on meteorological conditions, e.g. weather radar and receiver for satellite images;**
 9. ATS jedinicu/jedinice kojima se dostavljaju meteorološke informacije/**the air traffic services unit(s) provided with meteorological information;**
 10. dodatne informacije (npr. koje se odnose na ograničenja usluge i sl.)/**additional information (e.g. concerning any limitation of service, etc.).**

****** AD 2.12 Fizičke karakteristike poletno-sletne staze (Runway physical characteristic)**

Detaljan opis fizičkih karakteristika poletno-sletne staze, za svaku stazu, uključujući:

1. oznake/**designations;**
2. stvarni smjer izražen u stotim dijelovima stepena/**true bearings to one-hundredth of a degree;**
3. dimenzije poletno-sletne staze zaokružene na najbliži metar ili stopu/**dimensions of runways to the nearest metre or foot;**
4. nosivost površine (PCN i pripadajući podaci) i površine za svaku poletno-sletnu stazu i pripadajućih staza za zaustavljanje/**strength of pavement (PCN and associated data) and surface of each runway and associated stopways;**
5. geografske koordinate izražene u stepenima, minutama i sekundama i stotinkama sekunde za svaki prag i kraj poletno-sletne staze, te undulaciju geoida/**geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and hundredths of seconds for each threshold and runway end, and geoid undulation:**
 - Pragova poletno-sletne staze za neprecizni prilaz zaokružene na najbliži metar ili stopu/**thresholds of a non-precision approach runway to the nearest metre or foot;**
 - Pragova poletno-sletne staze za precizni prilaz zaokruženu na najbližu desetinu metra ili stope/**thresholds of a precision approach runway to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot;**
6. nadmorske visine/**elevations of:**
 - Pragova poletno-sletne staze za neprecizni prilaz zaokružene na najbliži metar ili stopu/**thresholds of a non-precision approach runway to the nearest metre or foot;**
 - Pragova i najviše nadmorske visine zone dodira poletno-sletne staze za precizni prilaz, zaokružene na najbližu desetinu metra ili desetinu stope/**thresholds and the highest elevation of the touchdown zone of a precision approach runway to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot;**
7. nagib za svaku poletno-sletnu stazu i pripadajuće staze za zaustavljanje/**slope of each runway and associated stopways;**
8. dimenzije staze za zaustavljanje (ako postoji) zaokružene na najbliži metar ili stopu/**dimensions of stopway (if any) to the nearest metre or foot;**
9. dimenzije čistine (ako postoji) zaokružene na najbliži metar ili stopu/**dimension of a clearway (if any) to the nearest metre or foot;**
10. dimenzije osnovne staze/**dimensions of strips;**
11. dimenzije sigurnosnih područja poletno-sletne staze/**dimension of runway end safety areas;**
12. pozicija na kojoj se završava poletno-sletna staza i opis sistema za prinudno zaustavljanje, ako postoji/**location (which runway end) and description of arresting system (if any);**
13. postojanje zone bez prepreka/**the existence of an obstacle-free zone;**
14. primjedbe/**remarks.**

****** AD 2.13 Deklarirane dužine (Declared distances)**

Detaljan opis deklariranih dužina zaokruženih na najbliži metar ili stopu za svaki smjer i za sve poletno-sletne staze, uključujući:

1. oznaku poletno-sletne staze/**runway designators;**
2. raspoloživu dužinu za zalet/**take-off run available;**
3. raspoloživu dužinu za uzlijetanje i, ako je primjenljivo, alternativne reducirane deklarirane dužine/**take-off distance available, and if applicable, alternative reduced declared distances;**
4. raspoloživu brzinu za ubrzanje i zaustavljanje/**accelerate-stop distance available;**
5. raspoloživu dužinu za slijetanje/**landing distance available;**
6. primjedbe, uključujući početnu ili ulaznu tačku na poletno-sletnoj stazi od koje počinju alternativne reducirane deklarirane dužine/**remarks, including runway entry or start point where alternative reduced declared distances have been declared;**

Ako smjer poletno-sletne staze ne može da se koristi za slijetanje ili polijetanje, ili oboje, onda to mora da bude naznačeno unošenjem skraćenice NU (Not usable).

****** AD 2.14 Prilazna svjetla i svjetla poletno-sletne staze (Approach and runway lighting)**

Detaljan opis prilaznih i svjetala poletno-sletne staze, uključujući:

1. oznaku poletno-sletne staze/**runway designator;**
2. tip, dužinu i intenzitet sistema prilaznih svjetala/**type, length and intensity of approach lighting system;**
3. svjetla praga poletno-sletne staze, boju i horizontalne prečke sa rasvjetom/**runway threshold lights, colour and wing bars;**
4. vrstu sistema za određivanje nagiba za vizuelni prilaz/**type of visual approach slope indicator system;**
5. dužinu svjetala zone dodira poletno-sletne staze/**length of runway touchdown zone lights;**
6. dužinu, razmak, boju i intenzitet svjetala centralne linije poletno-sletne staze/**length, spacing, colour and intensity of runway centre line lights;**
7. dužinu, razmak, boju i intenzitet rubnih svjetala poletno-sletne staze/**length, spacing, colour and intensity of runway edge lights;**
8. boju svjetala kraja poletno-sletne staze/**colour of runway end lights and wing bars;**
9. dužinu i boju svjetala staze za zaustavljanje/**length and colour of stopway lights; and**
10. primjedbe/**remarks.**

****** AD 2.15 Ostale svjetlosne oznake, rezervno napajanje (Other lighting and secondary power supply)**

Opis ostalih svjetlosnih oznaka i rezervnog napajanja, uključujući:

1. lokaciju, karakteristike i radno vrijeme aerodromskih farova/identifikacijskih farova (ako postoje)/**location,**

- characteristic and hours of operation of aerodrome beacon/identification beacon (if any);**
- lokaciju i svjetlosne oznake (ako postoje) anemometra/pokazivača smjera slijetanja/**location and lighting (if any) of anemometer/landing direction indicator;**
 - rubna svjetla staze za vožnju i rasvjetu centralne linije staze za vožnju/**taxiway edge and taxiway centre line lights;**
 - rezervno napajanje, uključujući vrijeme uključivanja/**power supply including switch-over time;**
 - primjedbe/**remarks.**

**** AD 2.16 Površine za slijetanje helikoptera (Helicopter landing area)

Detaljan opis površina za slijetanje helikoptera, uključujući:

- geografske koordinate u stepenima, minutama, sekundama i stotim dijelovima sekunde i, ako je primjenljivo, undulaciju geoida geometrijskog centra TLOF ili svakog praga FATO površine/**geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and hundredths of seconds and, where appropriate, geoid undulation of the geometric centre of touchdown and lift-off (TLOF) or of each threshold of final approach and take-off (FATO) area:**
 - za neprecizni prilaz, zaokruženu na najbliži metar ili stopu/**for non-precision approaches, to the nearest metre or foot;**
 - za precizni prilaz, zaokruženu na najbliži deseti dio metra ili deseti dio stope/**for precision approaches, to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot;**
- nadmorsku visinu TLOF i/ili FATO područja/**TLOF and/or FATO area elevation:**
 - za neprecizni prilaz, zaokruženu na najbliži metar ili stopu/**for non-precision approaches, to the nearest metre or foot;**
 - za precizni prilaz, zaokruženu na najbližu desetinu metra ili stope/**for precision approaches, to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot;**
- dimenzije TLOF i FATO površine zaokružene na najbliži metar ili stopu, vrstu površine, nosivost i oznake/**TLOF and FATO area dimension to the nearest metre or foot, surface type, bearing strength and marking;**
- smjer FATO u odnosu na pravi sjever, zaokružen na stoti dio stepena/**true bearing to one-hundredth of a degree of FATO;**
- deklarirane raspoložive dužine zaokružene na najbliži metar ili stopu/**declared distances available, to the nearest metre or foot;**
- prilaz i svjetla FATO/**approach and FATO lighting;**
- primjedbe/**remarks.**

**** AD 2.17 Zračni prostor u kome su pružaju ATS usluge (Air traffic service airspace)

Detaljan opis organizacije zračnog prometa, operativnih usluga kontrole zračnog prometa (ATS) na aerodromu, uključujući:

- oznaku zračnog prostora i geografske koordinate horizontalnih granica zračnog prostora u stepenima, minutama i sekundama/**airspace designation and geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the lateral limits;**
- vertikalne granice/**vertical limits;**

- klasifikaciju zračnog prostora/**airspace classification;**
- pozivni znak i jezik/jezike na kojima ATS jedinica pruža usluge/**call sign and language(s) of the ATS unit providing service;**
- prelaznu visinu/**transition altitude;**
- radno vrijeme/**hours of applicability; and**
- primjedbe/**remarks.**

**** AD 2.18 Sredstva za komunikaciju u pružanju ATS usluga (Air traffic services communication facilities)

Detaljan opis sredstava za komunikaciju u pružanju ATS usluga uspostavljenih na aerodromu, uključujući:

- oznaku službe/**service designation;**
- pozivni znak/**call sign;**
- kanal/kanale/**channel(s);**
- adresu data link, po potrebi/**SATVOICE number(s), if available**
- adresu prijave, ako je dostupna/**logon address, as appropriate;**
- radno vrijeme/**hours of operation; and**
- primjedbe/**remarks.**

**** AD 2.19 Radio-navigacijski uređaji za slijetanje (Radio navigation and landing aids)

Detaljan opis radio-navigacijskih uređaja i uređaja za slijetanje vezanih za instrumentalno prilaženje i postupke u završnoj kontroliranoj oblasti (TMA) aerodroma, uključujući:

- vrstu uređaja, magnetnu deklinaciju zaokruženu na najbliži stepen, prema potrebi, i vrstu podržanih operacija ILS/MLS, osnovni GNSS, SBAS i GBAS, a za VOR/ILS/MLS i deklinaciju stanice koja se koristi za tehničko podešavanje zaokruženu na najbliži stepen/**type of aids, magnetic variation to the nearest degree, as appropriate, and type of supported operation for ILS/MLS, basic GNSS, SBAS and GBAS and for VOR/ILS/MLS station declination to the nearest degree used for technical line-up of the aid;**
- identifikaciju, ako je potrebna/**identification, if required;**
- frekvenciju/frekvencije, brojeve kanala, pružatelja usluga i oznaku (oznake) referentne putanje (RPI), prema potrebi/**frequency(ies), channel number(s), service provider, and reference path identifier(s) (RPI), as appropriate;**
- radno vrijeme, prema potrebi/**hours of operation, as appropriate;**
- geografske koordinate pozicije predajne antene u stepenima, minutama, sekundama i desetim dijelovima sekunde, prema potrebi/**geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and tenths of seconds of the position of the transmitting antenna, as appropriate;**
- nadmorsku visinu predajne antene DME zaokruženu na najbližih 30 m (100 ft) i DME/P zaokruženu na najbližih 3 m (10 ft), nadmorsku visinu i elipsoidnu visinu praga poletno-sletne staze na koji slijeće ili elipsoidnu visinu fiktivnog praga zaokruženu na najbliži metar ili stopu/**elevation of the transmitting antenna of DME to the nearest 30 m (100 ft) and of DME/P to the nearest 3 m (10 ft), elevation of GBAS reference point to the nearest metre or foot, and the ellipsoid height of the point to the nearest metre or foot. For SBAS, the ellipsoid height of the landing threshold point (LTP) or the fictitious threshold point (FTP) to the nearest metre or foot;**

7. poluprečnik opsluživanja u odnosu na referentnu tačku GBAS zaokružen na najbliži kilometar ili nautičku milju/**service volume radius from GBAS reference point to the nearest kilometre or nautical mile; and**
8. primjedbe/**remarks.**

****** AD 2.20 Lokalni prometni propisi (Local traffic regulations)**

Detaljan opis propisa, koji su primjenjivi u prometu na aerodromu, biće naveden, uključujući i standardne rute za rulanje zrakoplova, propise parkiranja, školski letovi i letovi za obuke i slične procedure, isključujući postupke za letenje.

****** AD 2.21 Postupci za smanjenje buke (Noise abatement procedures)**

Detaljan opis postupaka za smanjenje buke koji su uspostavljeni na aerodromu.

****** AD 2.22 Postupci za letenje (Flight procedures)**

Detaljan opis uvjeta i postupaka za letenje, uključujući radarske i ADS-B postupke, zasnovane na konceptu organizacije zračnog prostora na aerodromu. Ako su uspostavljeni postupci pri smanjenoj vidljivosti na aerodromu, njihov detaljan opis, uključujući:

1. poletno-sletnu stazu/staze i prateću opremu koja je dozvoljena za upotrebu u postupcima pri smanjenoj vidljivosti/**runway(s) and associated equipment authorized for use under low visibility procedures;**
2. definirane meteorološke uvjete pod kojima se pokreće i prekida/završava sa upotrebom postupaka pri smanjenoj vidljivosti/**defined meteorological conditions under which initiation, use and termination of low visibility procedures will be made;**
3. opis oznaka/rasvjete tla za upotrebu po postupcima pri smanjenoj vidljivosti /**description of ground marking/lighting for use under low visibility procedures;**
4. primjedbe/**remarks;**

****** AD 2.23 Dodatne informacije (Additional information)**

Dodatne informacije o aerodromu, kao što je pokazatelj koncentracije ptica na aerodromu, zajedno sa naznakom značajnog dnevnog kretanja ptica između mjesta odmora i mjesta hranilišta.

****** AD 2.24 Karte koje se odnose na aerodrom (Charts related to an aerodrome)**

Karte koje se odnose na aerodrom uključuju se po sljedećem redoslijedu:

1. ICAO karta aerodroma/helidroma/**Aerodrome/Heliport Chart - ICAO;**
2. ICAO karta parkiranja/pristanja zrakoplova/**Aircraft Parking/Docking Chart - ICAO;**
3. ICAO karta aerodromske površine za kretanje/**Aerodrome Ground Movement Chart - ICAO;**
4. ICAO karta aerodromskih prepreka tip A (za svaku poletno-sletnu stazu)/ **Aerodrome Obstacle Chart - ICAO Type A (for each runway);**
5. ICAO aerodromska karta terena i prepreka (elektronska)/ **Aerodrome Terrain and Obstacle Chart - ICAO (Electronic);**
6. ICAO karta terena za precizni prilaz (precizni prilaz za Cat II i III poletno-sletne staze)/**Precision Approach Terrain Chart - ICAO (precision approach Cat II and III runways);**

7. ICAO karta područja (odlazne i tranzitne rute)/**Area Chart - ICAO (departure and transit routes);**
8. Karta standardnog odlaska - instrumentalna - ICAO/**Standard Departure Chart - Instrumental - ICAO;**
9. ICAO karta područja (dolazne i tranzitne rute)/**Area Chart - ICAO (arrival and transit routes);**
10. ICAO karta standardnog dolaska/**Standard Arrival Chart - Instrument - ICAO;**
11. ICAO karta nadzora minimalnih visina ATC/ATC **Surveillance Minimum Altitude Chart - ICAO;**
12. ICAO karta instrumentalnog prilaza/**Instrument Approach Chart - ICAO (for each runway and procedure type);**
13. ICAO karta vizuelnog prilaza/**Visual Approach Chart - ICAO; i**
14. koncentracija ptica u blizini aerodroma/**Bird concentration in the vicinity of the aerodrome;**

Ako se neka od karata ne izrađuje, naznaka o tome mora da bude navedena u GEN 3.2 - Zrakoplovne karte.

Napomena: Elektronska karta terena i prepreka aerodroma - ICAO na odgovarajućem elektronskom mediju može da sadrži u džepu/pregradi napravljenom na stranici AIP -a.

AD 3. HELIDROMI (HELIPORTS)

Kada na aerodromu postoji područje za slijetanje helikoptera, pripadajući podaci će biti navedeni pod **** AD 2.16.

Napomena - Umjesto ** treba da stoji odgovarajući ICAO lokacijski indikator.**

******AD 3.1 Lokacijski indikatori i ime helidroma (Heliport location indicator and name)**

Zahtjev se odnosi na ICAO lokacijski indikator dodijeljen helidromu i ime helidroma. ICAO lokacijski indikator mora da bude integralni dio sistema obilježavanja podsekcija u sekciji AD 3.

******AD 3.2 Geografski i administrativni podaci o helidromu (Heliport geographical and administrative data)**

Geografski i administrativni podaci o helidromu uključuju:

1. referentnu tačku helidroma (geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama), i položaj na helidromu/**heliport reference point (geographical coordinates in degrees, minutes and seconds) and its site;**
2. smjer i rastojanje referentne tačke helidroma od centra grada ili mjesta koje helidrom opslužuje/**direction and distance of heliport reference point from centre of the city or town which the heliport serves;**
3. nadmorsku visinu helidroma zaokruženu na najbliži metar ili stopu i referentnu temperaturu/**heliport elevation to the nearest metre or foot, and reference temperature;**
4. ako je primjenljivo, undulaciju geoida na položaju na kome je izmjerena nadmorska visina helidroma do najbližeg metra ili stope/**where appropriate, geoid undulation at the heliport elevation position to the nearest metre or foot;**
5. magnetnu deklinaciju zaokruženu na najbliži stepen, datum podatka i godišnju promjenu/**magnetic variation to the nearest degree, date of information and annual change;**
6. naziv operatera helidroma, adresu, telefon, telefaks, elektronsku poštu, AFS adresu i internet adresu, ako postoji/ **name of heliport operator, address, telephone and telefax number, e-mail address and, if available website address;**

7. vrste prometa koje su dozvoljene na helidromu (IFR/VFR)/**types of traffic permitted to use the heliport (IFR/VFR);**
8. primjedbe/**remarks.**

****AD 3.3 Radno vrijeme (Operational hours)

Detaljan opis radnog vremena za službe na helidromu, uključujući:

1. operatora helidroma/**heliport operator;**
2. carinsku i pasošku kontrolu/**customs and immigration;**
3. zdravstvenu i sanitarnu službu/**health and sanitation;**
4. AIS brifing ured/**AIS briefing office;**
5. ATS prijavni biro (ARO)/**ATS reporting office (ARO);**
6. MET brifing ured/**MET briefing office;**
7. služba kontrole letenja/**air traffic service;**
8. snabdijevanje gorivom/**fuelling;**
9. opsluživanje/**handling;**
10. zaštita/**security;**
11. odleđivanje/**de-icing; and**
12. primjedbe/**remarks.**

****AD 3.4 Službe i sredstva za opsluživanje (Handling services and facilities)

Detaljan opis usluga i sadržaja dostupnih na helidromu, uključujući:

1. sredstva za opsluživanje robe/**cargo-handling facilities;**
2. vrste goriva i ulja/**fuel and oil types;**
3. objekte i sredstva za snabdijevanje gorivom/**fuelling facilities and capacity;**
4. uređaje i sredstva za odleđivanje/**de-icing facilities;**
5. hangarski prostor za helikoptere u prolazu/**hangar space for visiting helicopter;**
6. objekte za popravak helikoptera u prolazu/**repair facilities for visiting helicopter;**
7. primjedbe/**remarks.**

****AD 3.5 Pogodnosti za putnike (Passenger facilities)

Kratak opis pogodnosti za putnike dostupnih na helidromu, uključujući:

1. hotel/e na ili u blizini helidroma/**hotel(s) at or in the vicinity of heliport;**
2. restoran/e na ili u blizini helidroma/**restaurant(s) at or in the vicinity of heliport;**
3. mogućnost prijevoza/**transportation possibilities;**
4. medicinske usluge/**medical facilities;**
5. banke ili pošte na ili u blizini helidroma/**bank and post office at or in the vicinity of heliport;**
6. turističke agencije/**tourist office;**
7. primjedbe/**remarks.**

****AD 3.6 Spasilačko-vatrogasna služba (Rescue and firefighting services)

Detaljan opis spasilačko-vatrogasnih usluga i opreme koja je na raspolaganju na helidromu, uključujući:

1. vatrogasnu kategoriju helidroma/**heliport category for firefighting;**
2. opremu za spašavanje/**rescue equipment;**
3. sredstva za uklanjanje oštećenog helikoptera/**capability for removal of disabled helicopter;**
4. primjedbe/**remarks;**

****AD 3.7 Sezonska upotrebljivost - čišćenje (Seasonal availability - clearing)

Detaljan opis opreme i operativnih prioriteta utvrđenih radi čišćenja helidromske površine za kretanje, uključujući:

1. vrstu opreme za čišćenje/**type(s) of clearing equipment;**
2. prioritete za čišćenje/**clearance priorities;**
3. primjedbe/**remarks;**

****AD 3.8 Pristanišne platforme, rulne staze i mjesta provjere položaja (Aprons, taxiways and check locations/position data)

Pojednosti vezane za fizičke karakteristike pristanišne platforme, rulne staze i mjesta provjere položaja, uključujući:

1. oznaku, površinu i nosivost pristanišne platforme, parking pozicija za helikoptere/**designation, surface and strength of aprons, helicopter stands;**
2. oznaku, širinu i površinu helikopterskih rulnih staza na zemlji/**designation, width and surface type of helicopter ground taxiways;**
3. širinu i oznaku helikopterskih zračnih rulnih staza/**width and designation of helicopter air taxiway and air transit route;**
4. lokaciju i nadmorsku visinu za tačke provjere visinometra zaokružene na najbliži metar ili stopu/**location and elevation to the nearest metre or foot of altimeter checkpoints;**
5. lokaciju tačke provjere VOR-a/**location of VOR checkpoints;**
6. položaj INS kontrolnih tačaka u stepenima, minutama i sekundama, te stotim dijelovima sekunde/**position of INS checkpoints in degrees, minutes, seconds and hundredths of second; and**
7. primjedbe/**remarks.**

Ako su kontrolne lokacije/pozicije prikazane na karti helidroma, zabilješka o tome biće naznačena u okviru ove podsekcije.

****AD 3.9 Oznake i markeri (Markings and markers)

Kratak opis oznaka i markera površina za završno prilazanje i polijetanje i rulnih staza, uključujući:

1. oznake zona završnog prilaza i polijetanja/**final approach and take-off markings;**
2. oznake rulnih staza, markere zračnih ruta i markere zračnih tranzitnih ruta/**taxiways markings, air taxiway markers and air transit route marker; and**
3. primjedbe/**remarks.**

****AD 3.10 Helidromske prepreke (Heliport obstacles)

Detaljan opis prepreka, uključujući:

1. identifikaciju prepreka ili oznaku/**obstacle identification or designation;**
2. vrstu prepreka/**type of obstacle;**
3. geografske koordinate položaja prepreka, izražene u stepenima, minutama i sekundama i desetim dijelovima sekundi/**obstacle position, represented by geographical coordinates indegrees, minutes, seconds and tenths of seconds;**
4. nadmorsku visinu prepreke čija je vrijednost zaokružena na najbliži metar ili stopu/**obstacle elevation and height to the nearest metre or foot;**
5. označavanje prepreka, te vrstu i boju rasvjete prepreke (ako postoji)/ **obstacle marking, and type and colour of obstacle lighting (if any);**
6. ako je moguće, naznaku da je popis prepreka dostupan u elektronskom obliku, i pozivanje na GEN 3.1.6/**if appropriate, an indication that the list of obstacles is available in electronic form, and a reference to GEN 3.1.6;**
7. naznaku NIL, ako je potrebno/ **NIL indication, if appropriate.**

**** AD 3.11 Meteorološke informacije (Meteorological information provided)

Detaljan opis meteoroloških informacija koje se pružaju na helidromu i naznaka koji meteorološki ured je odgovoran za navedene usluge, uključujući:

1. naziv pripadajućeg meteorološkog ureda/**name of the associated meteorological office;**
2. radno vrijeme pružanja usluge i, po potrebi, određivanje nadležnog meteorološkog ureda izvan navedenog radnog vremena/**hours of service and, where applicable, the designation of the responsible meteorological office outside these hours;**
3. ured odgovoran za pripremu TAF-a, te period važenja i interval izdavanja prognoza/**office responsible for preparation of TAF and periods of validity and interval of issuance of the forecast;**
4. raspoloživost trend prognoza za helidrom, te interval izdavanja/**availability of the trend forecast for the aerodrome, and interval of issuance;**
5. informaciju o tome kako se pruža informacija i/ili konsultacije/**information on how briefing and/or consultation is provided;**
6. vrstu dokumentacije koja je dostupna i jezike koji se koriste u dokumentaciji za let/**types of flight documentation supplied and language(s) used in flight documentation;**
7. karte i ostale informacije koje se prikazuju ili pružaju za informiranje ili konsultacije/**charts and other information displayed or available for briefing or consultation;**
8. dodatnu opremu dostupnu za osiguravanje informacija o meteorološkim uvjetima, npr. vremenski radar ili prijemnik za satelitske slike/**supplementary equipment available for providing information on meteorological conditions, e.g. weather radar and receiver for satellite images;**
9. ATS jedinicu/jedinice kojima se dostavljaju meteorološke informacije/**the air traffic services unit(s) provided with meteorological information;**
10. dodatne informacije (npr. ograničenje usluga i sl.)/**additional information (e.g. concerning any limitation of service, etc).**

**** AD 3.12 Podaci o helidromu (Heliport data)

Detaljan opis dimenzija helidroma i sa tim povezanih informacija, uključujući:

1. vrstu helidroma - površinski, helidrom na izdignutom objektu ili helidrom na platformi/**heliport type - surface level, elevated or helideck;**
2. dimenzije zone prizemljenja i uzleta (TLOF) zaokružene na najbliži metar ili stopu/**touchdown and lift-off (TLOF) area dimension to the nearest metre or foot;**
3. smjer zone završnog prilaza i polijetanja (FATO) u odnosu na pravi (geografski) sjever zaokružen na stoti dio stepena/**true bearings to one-hundredth of a degree of a final approach and take-off (FATO) area;**
4. dimenzije FATO zaokružene na najbliži metar ili stopu i tip površine/**dimensions to the nearest metre or foot of FATO, and surface type;**
5. površinu i nosivost TLOF-a u tonama (1000 kg)/**surface and bearing strength in tonnes (1000 kg) of TLOF;**

6. geografske koordinate u stepenima, minutama, sekundama i stotim dijelovima sekunde, ako je primjenljivo, undulaciju geoida geometrijskog centra TLOF ili svakog praga FATO, zaokruženu na najbližih pola metra ili stope/**geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and hundredths of second and, where appropriate, geoid undulation of the geometric centre of TLOF or each threshold of FATO:**
 - za neprecizne prilaze, zaokruženu na najbliži metar ili stopu/**for non-precision approach, to the nearest metre or foot;**
 - za precizne prilaze, zaokruženu na najbližu desetinu metra ili stope/**for precision approaches, to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot;**
7. nagib TLOF i FATO i nadmorsku visinu/**TLOF and/or FATO slope and elevation:**
 - za neprecizne prilaze, zaokruženu na najbliži metar ili stopu/**for non-precision approaches, to the nearest metre or foot;**
 - za precizne prilaze, zaokruženu na najbliži deseti dio metra ili deseti dio stope/**for precision approaches, to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot;**
8. dimenzije zone sigurnosti/**dimension of a safety area;**
9. dimenzije čistine, zaokružene na najbliži metar ili stopu/**dimensions, to the nearest metre or foot, of helicopter clearway;**
10. postojanje zone bez prepreka/**the existence of an obstacle-free sector;**
11. primjedbe/**remarks.**

**** AD 3.13 Deklarirane dužine (Declared distances)

Detaljan opis deklariranih dužina zaokruženih na najbliži metar ili stopu kada je relevantno za helidrom, uključujući:

1. raspoloživu dužinu za polijetanje i, ako je primjenljivo, alternativne reducirane deklarirane dužine/**take-off distance available, and if applicable, alternative reduced declared distances;**
2. raspoloživu dužinu za prekinuto polijetanje/**rejected take-off distance available;**
3. raspoloživu dužinu za slijetanje/**landing distance available; and**
4. primjedbe, uključujući polaznu ili ulaznu tačku od koje počinju alternativne reducirane deklarirane dužine/**remarks, including entry or start point where alternative reduced declared distances have been declared;**

**** AD 3.14 Prilazna i FATO svjetla (Approach and FATO lighting)

Detaljan opis prilaznih svjetala i FATO svjetala, uključujući:

1. vrstu, dužinu i intenzitet sistema prilaznih svjetala/**type, length and intensity of approach lighting system;**
2. vrstu vizuelnog sistema pokazivača nagiba/**type of visual approach slope indicator system;**
3. karakteristike i lokaciju svjetala FATO područja/**characteristic and location of FATO area lights;**
4. karakteristike i lokaciju svjetala ciljne tačke za slijetanje/**characteristic and location of aiming point lights;**

5. karakteristike i lokaciju sistema TLOF svjetala/**characteristic and location of TLOF lighting system**;
6. primjedbe/**remarks**.

**** AD 3.15 Ostale svjetlosne oznake, rezervno napajanje (Other lighting, secondary power supply)

Opis drugih svjetlosnih oznaka i rezervnog napajanja, uključujući:

1. lokaciju, karakteristike i radno vrijeme helidromskih farova/**location, characteristic and hours of operation of heliport beacon**;
2. lokaciju i svjetlosne oznake pokazivača smjera vjetra/**location and lighting of wind direction indicator (WDI)**;
3. rubna svjetla rulnih staza i svjetla ose rulnih staza/**taxiway edge and taxiway centre line lights**;
4. rezervno napajanje, uključujući vrijeme uključivanja/**secondary power supply including switch-over time**;
5. primjedbe/**remarks**.

**** AD 3.16 Zračni prostor u kome se pružaju ATS usluge (Air traffic services airspace)

Detaljan opis organizacije zračnog prostora u kome se pružaju ATS usluge uspostavljene na helidromu, uključujući:

1. Oznaku zračnog prostora i geografske koordinate horizontalnih granica zračnog prostora u stepenima, minutama i sekundama/**airspace designation and geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the lateral limits**;
2. vertikalne granice/**vertical limits**;
3. klasifikaciju zračnog prostora/**airspace classification**;
4. pozivni znak i jezik/e na kojima ATS jedinice pružaju usluge/**call sign and language(s) of ATS unit providing service**;
5. prelaznu aposlutnu visinu/**transition altitude**;
6. radno vrijeme/**hours of applicability**; and
7. primjedbe/**remarks**.

**** AD 3.17 Sredstva za komunikaciju u pružanju ATS usluga (Air traffic services communication facilities)

Detaljan opis sredstava za komunikaciju u pružanju ATS usluga uspostavljenih na helidromu, uključujući:

1. oznaku službe/**service designation**;
2. pozivni znak/**call sign**;
3. frekvenciju (frekvencije)/**frequency(ies)**;
4. radno vrijeme/**hours of operation**;
5. primjedbe/**remarks**.

**** AD 3.18 Radio-navigacijski i uređaji za slijetanje (Radio navigation and landing aids)

Detaljan opis radio-navigacijskih i uređaja za slijetanje vezanih za instrumentalno prilaženje i postupke u završnoj kontroliranoj oblasti (TMA) helidroma, uključujući:

1. vrstu uređaja, magnetnu deklinaciju zaokruženu na najbliži stepen, prema potrebi, i vrstu podržanih operacija za ILS/MLS, osnovni GNSS, SBAS i GBAS/**type of aids, magnetic variation to the nearest degree, as appropriate, and type of supported operation for ILS/MSL, basic GNSS, SBAS and GBAS, and for VOR/ILS/MLS station declination to the nearest degree used for technical line-up of the aid**;
2. identifikaciju, ako je potrebna/**identification, if required**;
3. frekvenciju (frekvencije), prema potrebi/**frequency(ies), as appropriate**;

4. radno vrijeme, po potrebi/**hours of operation, as appropriate**;
5. geografske koordinate pozicije predajne antene u stepenima, minutama, sekundama i desetim dijelovima sekunde, prema potrebi/**geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and tenth of seconds of the position of the transmitting antenna, as appropriate**;
6. nadmorsku visinu DME predajne antene/**elevation of the transmitting antenna DME to the nearest 30m (100 ft) and DME/P to the nearest 3m (10 ft)**;
7. primjedbe/**remarks**;

**** AD 3.19 Lokalni propisi na helidromu (Local heliport regulations)

Detaljan opis propisa koji važe za korištenje helidroma, uključujući prihvatanje letova za obuku, zrakoplova koji nisu opremljeni radio-vezom, ultralakih zrakoplova i sličnih, za manevrisanje na zemlji i parkiranje, isključujući postupke za letenje.

**** AD 3.20 Postupci za smanjenje buke (Noise abatement procedures)

Detaljan opis postupaka za smanjenje buke na helidromu.

**** AD 3.21 Postupci za letenje (Flight procedures)

Detaljan opis uvjeta i postupaka za letenje, uključujući radarske i ADS-B postupke, uspostavljenih na osnovu organizacije zračnog prostora na helidromu. Ako su uspostavljeni, detaljni opis postupaka pri smanjenoj vidljivosti na helidromu, uključujući:

1. površine zone prizemljenja i uzleta (TLOF) i pridruženu opremu namijenjenu u postupcima pri smanjenoj vidljivosti/**touchdown and lift-off (TLOF) area(s) and associated equipment authorized for use under low visibility procedures**;
2. definirane meteorološke uvjete pod kojima se može ili pod kojima se prekida upotreba postupaka pri smanjenoj vidljivosti/**defined meteorological conditions under which initiation, use and termination of low visibility procedures would be made**;
3. opis oznaka i svjetlosnih oznaka koje se koriste u postupcima pri smanjenoj vidljivosti/**description of ground/lighting for use under low visibility procedures**;
4. primjedbe/**remarks**.

**** AD 3.22 Dodatne informacije (Additional information)

Dodatne informacije o helidromu, kao što su indikacije o koncentraciji ptica na helidromu, zajedno sa indikacijom o značajnim dnevnim kretanjima između odmorišta i zona hranjenja, u mjeri u kojoj je to izvodivo.

**** AD 3.23 Karte koje se odnose na helidrom (Charts related to a heliport)

Karte se uključuju po sljedećem redoslijedu:

1. ICAO karta aerodroma/helidroma/**Aerodrome/Heliport Chart - ICAO**;
2. ICAO karta područja/**Area Chart - ICAO (departure and transit routes)**;
3. ICAO karta standardnog instrumentalnog odlaska/**Standard Departure Chart - Instrument - ICAO**;
4. ICAO karta područja (dolazne i odlazne rute)/**Area Chart - ICAO (arrival and transit routes)**;

5. ICAO karta standardnog instrumentalnog dolaska/**Standard Arrival Chart - Instrument - ICAO**;
6. ICAO karta minimalnih radarskih apsolutnih visina/**ATS Surveillance Minimum Altitude Chart - ICAO**;
7. ICAO karta instrumentalnog prilaza (za svaki tip postupka)/**Instrument Approach Chart - ICAO (for each procedure type)**;
8. ICAO karta vizuelnog prilaza/**Visual Approach Chart - ICAO**;
9. koncentracija ptica u blizini helidroma/**bird concentration in the vicinity of heliport**.

Ako se neka karta ne izrađuje, izjava o tome treba da bude data u GEN 3.2 - Zrakoplovne karte.

Temeljem članka 16. i 61. stavak (1) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09) i članka 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09), generalni ravnatelj Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK O ZBORNIKU ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1. (Predmet)

Ovim pravilnikom se utvrđuju osnovni elementi Zbornika zrakoplovnih informacija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: "AIP"), kao što su: kompozicija/forma AIP-a, jezik, dizajn, kao i sadržaj AIP-a.

Članak 2.

(Odgovornosti pružatelja usluga zrakoplovnog informiranja)

- (1) Sukladno članku 4. stavak (6) Pravilnika o uslugama zrakoplovnog informiranja u Bosni i Hercegovini, pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja Bosne i Hercegovine je odgovoran za publiciranje AIP-a.
- (2) Postupcima utvrđenim operativnim priručnikom, pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja u Bosni i Hercegovini osigurat će publiciranje AIP-a, kao i izmjene i dopune navedenog dokumenta. Zrakoplovne informacije, koje su sastavni dio AIP-a, publicirat će se sukladno odgovarajućim razdobljima primjene, u ovisnosti od njihovog operativnog značaja.

Članak 3.

(Pojmovi i kratice)

- (1) Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:
 - a) **Aerodrom** (Aerodrome): Unaprijed definirano područje na kopnu ili vodi (uključujući sve objekte, instalacije i opremu) namijenjeno za slijetanje, polijetanje i kretanje zrakoplova u bilo kojem dijelu ili cjelini;
 - b) **Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation): Nadležna zrakoplovna vlast Bosne i Hercegovine;
 - c) **Dodaci na AIP** (AIP Supplement): Privremene izmjene informacija u AIP-u, koje se objavljuju na posebnim/izdvojenim stranicama;
 - d) **Geoid** (Geoid): Površina jednakih potencijala (ekvipotencijalna površina) u polju Zemljine gravitacije, koja se poklapa sa neuznemirenom srednjom razinom mora, kontinuirano produženom

kroz kontinente. Oblik geoida je nepravilan zbog lokalnih gravitacijskih poremećaja (plima, salinitet, strujanja, i sl.) i smjer gravitacije je upravan/normalan na geoid u svakoj točki;

- e) **Integrirani paket zrakoplovnih informacija** (Integrated Aeronautical Information Package): Paket koji se sastoji od sljedećih elemenata:
 1. Zbornik zrakoplovnih informacija, uključujući amandmane na AIP,
 2. Dodatke na AIP,
 3. Hitnih zrakoplovnih obavjesti - NOTAM i Pretpoletnih informativnih biltena (PIB),
 4. Zrakoplovnih informativnih cirkulara (AIC), i
 5. Kontrolnih listi i listi važećih NOTAM-a;
- f) **Integritet zrakoplovnih podataka** (Integrity (aeronautical data)): Stupanj pouzdanosti da zrakoplovni podaci i njihove vrijednosti nisu bili izgubljeni ili promijenjeni od vremena nastanka ili ovlaštene izmjene;
- g) **Izmjene AIP-a** (AIP Ammendmet): Trajne izmjene informacija sadržanih u AIP-u;
- h) **Kontrolirana zona** (Control zone): Kontrolirani zračni prostor koji se prostire od zemlje do određene razine u visinu;
- i) **Kontrolirana oblast** (Control area): Kontrolirani zračni prostor koji se prostire iznad utvrđene granice iznad zemlje;
- j) **Ograničena zona** (Restricted area): Dio zračnog prostora u kome se na određeno vrijeme letenje zrakoplova ograničava i odvija prema unaprijed određenim uvjetima;
- k) **Opasna zona** (Danger area): Dio zračnog prostora utvrđenih dimenzija unutar kojeg, u određenim periodima, mogu postojati aktivnosti opasne po letenje zrakoplova;
- l) **Poletno-sletna staza** (Runway): Definirana pravokutna površina na aerodromu na kopnu namijenjena za slijetanje i polijetanje zrakoplova;
- m) **Prepreka** (Obstacle): Označava sve fiksne (privremene ili stalne) i pokretne objekte ili njihove dijelove, koji:
 1. su smješteni na površini namijenjenoj za kretanje zrakoplova po tlu; ili
 2. nadvišavaju definirane površine namijenjene za zaštitu zrakoplova u letu; ili
 3. se nalaze izvan tih definiranih površina i ocijenjeni su kao opasni za zračnu plovidbu.
- n) **Pretpoletni informativni bilten** (Pre-flight information bulletin): Prikaz aktualnih NOTAM informacija od operativnog značaja, pripremljen neposredno prije izvršenja leta;
- o) **Prijelazna apsolutna visina** (Transition Altitude): Apsolutna visina na kojoj ili ispod koje se vertikalna pozicija zrakoplova izražava kao apsolutna visina;
- p) **Pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja**: Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (BHANSA) ili druga organizacija koja posjeduje važeći certifikat za pružanje usluga zrakoplovnog informiranja, a imenovana je od strane nadležne zrakoplovne vlasti;
- r) **Reguliranje i kontrola zrakoplovnih informacija** (AIRAC): Sustav sa svrhom pravovremenog najavlivanja okolnosti koje zahtijevaju značajne izmjene u operativnoj praksi, zasnovan na zajedničkim, unaprijed određenim datumima stupanja na snagu;